

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η (Έξάμηνο Β') * ΑΘΗΝΑ, 22 ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΗ 1910 * ΑΡΙΘΜΟΣ 402

Ένας λαός υφάνεται άμα δείξη πώς δέ φοβείται την αλήθεια.—ΨΥΧΑΡΗΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ. Αθηνιώτικα γράμματα.
ΣΠΕΡΟΣ ΒΑΡΟΤΣΗΣ. S perit GNXXIV (Πετράρκας). με-
τάφρασις.
ΠΑΙΔΑΣ Η. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ. Λόγια Άρρεβονιασμένου: Β'—
Λατρεία Γ'—Η χαρά μου.
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες του Γεροδήμου (συνέ-
χεια).
ΑΡΓΥΡΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ. Μαρτύριο.
Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑ. Θεατρικά: Εύα-Μαρία-Ελένη-
Σαλώμη, Ζένη-Γέλια κτλ.—Οι Σκλάβοι.
ΛΑΒΑΖΑΚΑΣ. Παραμύθια της Μανταγασκάρης: Τ' Ατρο-
πελέκι και οι Φλόγες.
Μ. ΜΑΛΑΚΑΝΗΣ. Είσοσ σέ μερικούς εκλεκτούς: Τριγύρω
στό θάνατο (Απόσπασμα).
ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ. Ανέκδοτα ποιήματα.
Η ΠΗΧΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΝΟΜΑ. Μάριος Βάρσογλης και
Σωτήρης Σκόπης.
Δ. Η. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Άντις επινίκια.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩ-
ΜΗ—ΒΑΡΒΑΡΟΠΟΛΙΣ—ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΝΤΙΣ ΕΠΙΝΙΚΙΑ

Άπό τόν κ. Βενιζέλο πολλά ελπίζουμε και πολλές φορές από τις στήλες τούτες τή βροντοφωνάξαμε τήν τέτια ελπίδα μας. Δέ θάν του ψάλομε λοιπόν τή επινίκια σήμερα, πού ό πρώτος νομδς του Κράτους τόν έκλεξε πρώτο βουλευτή του και πού όχι οι Έλλαδικοι μοναχά, παρά όλοι οι Έλληνες πέρα πέρα, όσοι ένειρεύονται κάποια αληθινή πολιτική ξαναγέννηση, τόν έχρισαν, μπορεί κανείς νά πει, Κυβερνήτη της Ελλάδας.

Άντις επινίκια, θάν του πούμε δυό λόγια σ' αὐτή φιλικά, θάν του θυμίσουμε λίγη ιστορία. Δέν πέρασαν πολλά χρόνια πού ή Ελλάδα, σέ καιρούς και σέ περιστάσεις κάπως λιγώτερο άγριες κι άπελπιστικές από τις σημερινές, θάρρεψε πώς βρήκε τού Σωτήρα της. Χαρίλαος Τρικούπης λεγότανε. Και είχε όλη τήν καλή θέληση κι όλη τή δύναμη νάν τή σώσει. Μυαλό δυνατό και Χέρι δυνατό. Μά όπαδός κι αὐτός του «ό σκοπός άγιάζει τή μέσα». Και για νά πιτύχει τού σκοπού του, άφισε νά ρυμουλκηθεί άπό τή μέσα τή ούτιδανή της μικροπο-

λιτικής, άφισε νά πέσει θύμα μιανής κλίμας άπό άθρώπους συφεροντολόγους και ταπεινούς πού φούντωσε γύρωθό του και πού τόσο πυκνώθηκε και πού τόσο προστρίφτηκε πάνω του, ώστε σιγά σιγά τόν έπνιξε. Κ' έτσι ό Χαρίλαος ό Τρικούπης πού είτανε προρισμένος νά ξαναγεννήσει και νά σώσει τήν Ελλάδα, πέρασε χωρίς νάφισει πίσω του σημαντικά σημάδια τού διάβα του.

Νά, τού μεγάλο μάθημα πού δίνει ή ιστορία στόν κ. Βενιζέλο. Οι σουπιές δέν άπολείφανε άπό τόν τόπο μας. Ίσως μάλιστα και νά πλήθυναν. Και οι σουπιές αὐτές θά μαζωχτούνε τριγύρω του, πρόθυμες νάν του προσφέρουν τή δούλεψή τους, πρόθυμες νάν του δημιουργήσουν τήν άπαραίτητη κλίμα. Μά ό περήφανος Κρητικός έχει χρέος νάν τή κλωτσήσει μακριά του αὐτά τή σιγαμερα μαλακία, έχει χρέος νά βιάσει ίσια στό μεγάλο του τού σκοπό. Όχι με τού «ό σκοπός άγιάζει τή μέσα», μά με τού «Στόν τίμιο σκοπό, μόνο τίμια μέσα έπιτρέπονται». Και στήν άνάγκη, ακόμα και νά πέσει, μά νά μή λυγίσει. Γιατί τέτιονα τονέ θέλει τού Έθνος. Ένα δεύτερο Χαρίλαος Τρικούπης, μά δίχως τή ψευδία και τις άδυναμίες τού πρώτου.

Δ. Η. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΥΡΩ ΣΕ ΜΕΡΙΚΟΥΣ ΕΚΛΕΧΤΟΥΣ*

(ΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΣ ΣΕ ΓΝΩΣΤΑ ΜΟΤΙΒΑ)

ΤΡΙΓΥΡΩ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ. (Απόσπασμα)

....Αὐτά είνε, λοιπόν, τή πράγματα.

Και παιός νά τή γυρίσει;

Παιός νά τή πάρει άπό δώ και νά τή πάει εκεί;

Και ύστερα γιατί;

Λέγω τή πράγματα και ένγοῶ τή πράγματα πού είνε άρμολοσμένα στή πρόσωπα.

Γιατί πράγματα χωρίς πρόσωπα δέν ύπάρχουν.

Ή είνε σάν νά μήν ύπάρχουν χειρότερο...

Κλείσει τή μάτια και δέν ύπάρχει κόσμος.

Βούλωσε τάφτιά, δέν ύπάρχει φωνή, ήχος...

Ένα χτήνος είνε μακάριο γιατί δέν είνε άνθρωπος.

Ένας άνθρωπος είνε μακάριος γιατί είνε χτήνος.

*) Τίτλος βιβλίου πού θά βγή άργότερα.

Ἡ μακαριότητα ἔχει ἀναλογίες στὸν ἀνθρωπο-
χτήνος.

Σὲ κανένα σκαλοπάτι τῆς ἑμῶς δὲ θὰ δεχότανε
νὰ σταθῇ ὁ ἀνθρώπος-μὴ χτήνος.

Καὶ ἂν καμμιά φορὰ ὁ ἀνθρώπος-μὴ χτήνος
ἐλυγίστηκε, ἢ ἐδοκίμασε, νὰ τοῦ συχωρεθῇ.

Δὲν τὸ ἔκαμε γιὰ νὰ γίνῃ μιὰ κλίση

Ἐμαλάχτηκε ὅπως τὸ χρυσάφι τὸ ἀδούλεφτο.

Ἐξέρεθηκε, δηλαδή, νὰ εἶνε περισσότερο ἐκλε-
χτὸς ἀπ' ὅ,τι ἔπρεπε.

Ἐπρεπε σημαίνει ἀνάμιξη μὲ ἄλλα μέταλλα,
γιὰ τὴ στερεότητα.

Ἐλάττωση τῆς ἀξίας του, ἀλλὰ καὶ ὁ μόνος
τρόπος γιὰ νὰ φταρῇ, νὰ χαλάσει, νὰ λείψει δυσκο-
λότερα—Μὲ ἄλλες λέξεις ἢ ἀνθρώπινη φύση.

Τὸ τραγοῦδι εἶνε γιὰ τὰ πουλιά, γιὰ τὰ παι-
διά, γιὰ τὰ αὐτοερωτευμένα κορίτσια.

Οἱ μυρωδιές γιὰ τὰ λουλούδια, καὶ γιὰ τὶς ἑμορ-
φες, νέες γυναῖκες.

Τραγοῦδι σὲ ἄλλο στόμα, μυρωδιὰ σὲ ἄλλα
κορμιά, χέρια, μαλλιά, φορέματα, πρᾶγμα ἄπρεπο-
μάταιο, σκληρό, γελοίο.

Οἱ νεκροὶ ἑμῶς πρέπει νὰ μυρώνονται, νὰ στο-
λίζονται μὲ ἄνθρα καὶ νὰ τραγουδοῦνται.

Καμμιά τελειότητα, ὠραιότητα καμμιά δὲν εἶνε
ἴση μὲ ἕνα πεθαμμένον κ' ὅταν αὐτὸς δὲν ἐπέθανε
στὸν καιρὸ του.

Καὶ εὐτυχία ἀκόμα καμμιά ἐχτὸς ἀπὸ τὸν θά-
νατον!

Πολλὲς φορὲς ἐσκέφτηκα τὴν κοινότητα σκέψη,
ποιούς πρέπει νὰ κλαίει κανεὶς.

Τοὺς ζωντανούς, ἢ τοὺς πεθαμμένους;

Ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία καὶ ἄγνοια προτίμησε
τοὺς δεύτερους.

Ἡ τελειότητα ἑμῶς τῶν δεύτερων, ποῦ ἀποχτή-
θηκε ἀπὸ τὸν θάνατον, ἔχει τὴν ἀπάθεια καὶ ἀδια-
φορία, ποῦ μὲ τὴν ἀκίνησια καὶ τὴ σιωπὴ τῆς,
οὔτε τοὺς λυπάται, οὔτε τοὺς οἰχτεῖρει, σκεδὸν τοὺς
ἐμπαίζει—τοὺς πρώτους...

Ὁ Νίτσε λέγει κάπου :

«Δὲν εἶδα ποθενὰ τοποθεσίες χειρότερες ἀπὸ
τὶς φάτσες τῶν ἀνθρώπων».

Τραβῶ πιδ μακρύτερα τὴ σκέψη του :

— Ἀπὸ τὶς ψυχές καὶ τὰ πνέματά των.

Καὶ ἀλήθεια. Καμμιά τοποθεσία δὲν εἶνε χειρό-
τερη ἀπὸ χυδαία ψυχὴ καὶ ἀπὸ χαμηλὸ πνεῦμα—
οὔτε καὶ ἡ ἐλευνότερη φάτσα...

Φτασμένος, (a r r i v i s t e) σημαίνει : ἀνθρώ-
πος ποῦ εἶχε σκοποὺς καὶ τοὺς ἐπέτυχε καὶ ποῦ τοῦ
φτάνει αὐτό.

Στὶς τελεφταῖες λέξεις εἶνε κλεισμένος ὁ ἀνθρώ-
πος-χτήνος.

Χωρὶς αὐτές, θὰ ἦτανε ὁ ἀνθρώπος-μὴ χτή-
νος, ἐκείνος ποῦ, ἀδιάφορο ἂν πέτυχε, δὲ φτάνει
ποτέ,—ποῦ νὰ φτάσει;—ὁ ἀνώτερος.

Εἶμαι ἐχτρός μεγάλος μπροστὰ στὶς φωνές καὶ
στὶς ἐπίδειξεις.

Εἶμαι ἀσποντος ἀκόμα ἐχτρός τοῦ ἐγώ μου.

Μπροστὰ στὰ ὅσα ἐπέρασαν καὶ στὰ ὅσα θάρ-
θουν, τί εἶμαι ἐγώ,—πρὸ πάντων,—καὶ τὰ τορινά ;

Καὶ ἀκόμα : Μπροστὰ στὰ ὅσα οὔτε ἤρθαν, οὔτε
θάρθουν ποτέ, τί εἶνε τὰ ὅσα πέρασαν καὶ τὰ ὅσα
θάρθουν ;...

Κάπου ἐδιάβασα, ἢ δὲν ἐδιάβασα, τὴν ἐξῆς
σκέψη :

— Δὲν εἶνε ποῦ θὰ πεθάνει κανένας, μὴ ποῦ
θὰ πεθάνει γιὰ τόσον πολὺ καιρὸ...

Μία φράση τέτοια στὴ γλώσσα τῶν τεχνιτῶν
τοῦ λόγου, λέγεται ὕφος.

Καὶ εἶνε πραγματικῶς ὕφος, ἀφοῦ style πρέπει
νὰ ἐνομαζέται ὁ ἰδιαιτερός τρόπος ποῦ θὰ γράφει
κανένας καίτι.

Ἄλλὰ εἶνε τίποτε ἄλλο ;

Μάλιστα. Εἶνε καὶ μία ἰδέα.

Ἰδέα ἑμῶς κατώτερη, ἄξια νὰ κάμῃ ἐντύπωση
καὶ νὰ συγκινήσει λυπομανεῖς καὶ ἀρρώστους.

Δὲν εἶνε ποῦ θὰ πεθάνει κανεὶς, ἀλλὰ ποῦ θὰ
πεθάνει γιὰ πολὺν καιρὸ !

Λοιπὸν εἶνε δυστύχημα νὰ πεθάνει κανένας ;

Ἔστω. Ἄλλὰ τότε τί εἶνε νὰ ζῆ ;

Καὶ γιὰ πολὺν καιρὸ...νὰ πεθάνει !

Ἄλλὰ ὅσοι ἐγνώρισαν τὴ ζωὴ, εἶδαν τὸ ἀντί-
θετο. Πῶς ἐζῆσαν πολὺν καιρὸ, δυστυχῶς, καὶ τί-
ποτε ἄλλο.

Κάποτε ἐγραῖφα πῶς ὁ Φάουστ ὅταν ξανάγινε
νέος ἐπέθανε.

Τώρα ἐρωτῶ τὸν ἑαυτὸ μου :

Ἐπέθανε τάχα ἀντικειμενικά, νὰ πῶ ἔτσι, γιὰ
νὰ δώσει, δηλαδή, στοὺς ἄλλους τὴν ἰδέα καὶ τὴ
βαθειὰν ἐντύπωση τοῦ ὠραίου τραγικοῦ τέλους τῆς
νεότητος, ἢ ὑποκειμενικά, γιὰ νὰ μὴ βλέπει τὸν
καιρὸ του νὰ χάνεται ἄλλη μιὰ φορὰ ;

Πιστεύω τὸ δεύτερο.

A propros μὲ τὸ θάνατο, μεγάλος ποιητὴς καὶ

προζατέρος γράφει μέσα σὲ κάποιες θαυμάσιες σελίδες του :

— Ὡς καὶ ὁ χάρος αὐτὸς μ' ἐπρόδωσε!

Ἄφισε στὴ ζωὴ ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους μου, ποῦ τώρα θὰ ἦτανε ἡ ἱερώτερη μου ἀνίαμιση.

Σκληρότατη, ἀλήθεια, τέτοια μοίρα, καὶ παρηγορημένος ἐγὼ ποῦ δὲ μοῦ ἔλαχε!

Ὁ χάρος, πρέπει νὰ τὸ μολογήσω, δὲ μ' ἐπρόδωσαν ἐμένα.

Γυρίζω καὶ κοιτάζω πίσω μου.

Πόσοι νεκροί!

Καί, ἀλήθεια, ἕνας κι ἕνας!

Κρυστάλλης, Καμπύσης, Δεληγεωργής—ὁ πολυχαπημένος τῶν θεῶν—καὶ οἱ νεοθαμένοι μου Γιαννόπουλος καὶ Πασαγιάννης. . . .

Παρίσι, Αὐγουστος.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΛΟΓΙΑ ΑΡΡΕΒΩΝΙΑΣ ΜΕΝΟΥ

Β.—ΛΑΤΡΕΙΑ

Κι ἀρχίζονα τώρα οἱ μεγάλες στιγμές, ποῦ γεννοῦν τις ἀτέλιωτες τῆς καρδιάς ἱστορίες:

δὲ σημειώνω τὴν ὥρα καὶ τὴν ἡμέρα:

καὶ τί σημεῖο θά'χῃ, ἂν τις σημειώσω;

δὲν ξέρουμε σήμερα κι αὔριο:

ὅ,τι λέμε σήμερα ἴσως τὸ εἶπαμε χτὲς μὲ τὰ ἴδια κι ἀπαράλλαχτα λόγια:

θὰ τὸ ποῦμε κι αὔριο:

ἴσως νὰ τὸ λέμε, ὅσο κρατήσῃ ἡ ζωὴ μας.

Βαστῶ στὸ χέρι μου τὸ χέρι τῆς ἀγαπημένης μου καὶ βυθίζω τὰ μάτια μου στὰ μάτια της:

ταξιδεύω δὲν ξέρω κ' ἐγὼ ποῦ.

τί δημιουργιέται γύρω μου δὲν μπορῶ νὰ τὸ προσδιορίσω καθαρά.

Ἡ ἀγαπημένη μου ἔχει τὴ δύναμη νὰ μοῦ παρουσιάσῃ τὴ ζωὴ διωφορετικὴ ἀπὸ ὅ,τι τὴ γνώρισα ἴσαμε τώρα:

τί ἄλλο ὁμορφότερο καὶ βαθύτερο μπορῶ νὰ ζητήσω ἀπὸ τὴν ἀγάπη;

Θέλω νὰ τις τραγουδήσω αὐτὲς τις στιγμές γλυκὰ κι ἀληθινὰ

καὶ θέλω νὰ τονίσω τὸ μεγάλο τὸν ὕμνο γιὰ τὴν ἀγαπημένη μου, ποῦ μοῦ ἀνοίγει τοὺς καινούργιους τῆς ζωῆς δρόμους.

Κι ἀκουμπισμένος ὁ νοῦς μου γιὰ λίγο στὰ περασμένα ἀντικρύζει τὴν ὁμορφιὰ τῶν μεγάλων αὐτῶνε στιγμῶν:

καὶ θαμπόνεται ἀπὸ τὸ φέγγος τῆς ἀλήθειας τους.

Οἱ δυὸ χρυσοὶ κοῖκοι, ποῦ μᾶς δέσανε γερὰ μὲ τὴ ζωὴ, μοῦ μολογᾶνε, ὅτι ἀποδοῦ καὶ πέρα δὲν ἔχω νὰ ζητῶ πιά τὴν εὐτυχία,

παρὰ νὰ στοχάζουμαι πάντα, πῶς νὰ τὴν κρατήσω ἀλιγόστευτη.

Καὶ κοιτάζω τὴν ἀγαπημένη μου!

Ὡ! πῶς νὰ ἱστορήσω τὴ δύναμη τῆς ἀγάπης; Βυθίζω τὰ μάτια μου στὸ μέσα μου κόσμον καὶ συναπαντῶ ἐκεῖ τὸ ἀντιφέγγισμα τῆς ὁμορφιάς της.

Ἡ σκέψη μου δουλεύει πάντα γύρω στὴν ἰδέαν, ὅτι πρέπει νὰ δοξάσω τὴ μητέρα τῶν τόσων πόθων καὶ τῆς καινούργιας σοφίας μου.

Καὶ τὰ χεῖλιά μου σιγομουρμουρίζουν:

«Σοῦ φέρνω, γιὰ νὰ μένη παντοτεινὴ, ὅλη τὴ μεγαλόπρεπη λατρεία, ποῦ μοῦ ζητᾶς παρθενικὰ μου ἀγάπη!

κι ἂν ἀκόμη στέκουμαι σ' ὅλη περήφανος, ὅμως γέρνω τὸ κεφάλι ἐμπρὸς στὴ δύναμή σου μονάχα: κ' ἐμπρὸς στὴν ὁμορφιά σου:

καὶ πάντα θὰ τὸ γέρνω:

τίποτα δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ ρίξῃ τὴ δύναμή σου καὶ νὰ χαλάσῃ τὴν ὁμορφιά σου, ἀγαπῶ μου!

Σὲ διαίβουσα μὲς στὴν ψυχὴ τοῦ κόσμου

καὶ σ' ἐνοιῶσα σὲ κάποιου στιγμῆ λαχτάρας

καὶ καρτεροῦσα τὴ φανέρωσή σου νὰ γεμίσῃ τὴν ὑπαρξή μου.

Καὶ τώρα μὲ ψυχὴ, γεμάτη ἀπὸ πόθους καινούργιους,

καὶ μὲ νοῦ, ἀλαφρωμένο ἀπὸ τὴς θλιμένες νοσταλγίες,

ζητῶ νὰ ψάλω μὲς στὸ ναὸ τοῦ φρωτεινοῦ μου κόσμου τὴ μεγαλόπρεπη λατρεία, ποῦ σοῦ φέρνω.

Σοῦ φέρνω τὴ λατρεία μου κρυφὰ ἀπὸ τὰ μάτια καὶ τὴ σκέψη τῶν μικρῶν,

μὰ φανερά γιὰ κείνους, ποῦ νοιῶθουν τὴ δύναμη καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς ἀγάπης.»

Γ.—Η ΧΑΡΑ ΜΟΥ

Καὶ σὲ μιὰ στιγμῆ, ἐνῶ ἔλεγα στὴν ἀγαπημένη μου γιὰ τὸν πόνο, ποῦ συντρόφευε πάντα τὴ ζήση μου, καὶ τῆς ἀνιστοροῦσα τὴν τωρινὴ μου χαρὰ,

ξάφνου ἡ ἀγαπημένη μου μὲ κάποιον ἀλλοιώτικη λάμψη στὴ ματιὰ της μὲ ρωτᾶει:

—Ἐσύ, ποῦ τόσο λάτρευες τὸν πόνο, καθὼς μοῦ λές, καὶ τώρα δοξάζεις τὴ χαρὰ, πὲς μου τί εἶναι πῶ δυνατό καὶ πῶ εὐγενικὸ; ἡ χαρὰ ἢ ὁ πόνος;

Καὶ τῆς ἀποκρίθηκα ἀμέσως καὶ χωρὶς δισταγμῶ:

—Εἶναι, ἀλήθεια, δυνατὸς κ' εὐγενικὸς ὁ πόνος, ὅταν ἡ ἀφορμὴ του δὲν εἶναι ἀπὸ συνηθισμένες θλίψεις:

μὰ κ' ἡ χαρὰ μου τώρα δὲν εἶναι ταπεινή·
δὲ γεννήθηκεν ἀπὸ τὴν ἀλήθεια πρῶστου πόθου·
εἶναι εὐγενικὰ ἡ χαρὰ μου, ἐπειδὴ μοῦ δίνει τὴ
δύναμη ν' ἀντικρούω κἀτὶ πῶ βαθύτερο ἀπὸ τὴν
ιδέα τῆς χαρούμενης ζωῆς.

Καὶ μπορῶ νὰ εἰπῶ, ὅτι ἡ τωρινὴ χαρὰ μου εἶναι
πλάσμα τοῦ πόνου μου·

εἶναι ἡ σοφία, ποῦ μοῦ φέρνεις ἐσύ, ἀγαπημένη
μου, γιὰ νὰ δέχουμαι περήφανος τῆς ζωῆς τὰ
δῶρα.

Καὶ θὰ νοιώσης καλύτερα τὸ τί θέλω νὰ εἰπῶ,
ἅμα ἀκούσης τὸ τραγουδί μου, ποῦ ἔγραψα στίς
μυστικώτερες ἀπὸ τίς πονεμένες μου στιγμῆς
καὶ ποῦ πάντα μόνος ἐγὼ τὸ διάβαζα καὶ ποτὲ
δὲν τ' ἄκουσε κανένας ἄλλος.

Τὸγραψα τὸ «Τραγουδί τοῦ Ἀνερώτερου», ὅταν
ἔνοιωσα βαθύτερα τὸ μυστήριον τοῦ πόνου μου,
καὶ τὸ ψιθύριζα στὸν ἑαυτό μου, ὅταν ἔνοιωθα
πόσο λαχάριζα τὸν ἐρχομό σου.

Μὲ τὸ τραγουδί μου αὐτὸ τέτοια μιλοῦσαν ἡ ψυχὴ
μου κ' ἡ καρδιά μου :

Τὴ ζήση ἡ νιότη μοῦ στολίζει
καὶ ὅλα σὰν ὄνειρο μὲ φτάνουν.

Μέσα μου ἡ ἐλπίδα λουλουδίζει.

Ὅμως γιὰ τὴν ὁμορφιὰ ὅλα χάνουν ;

Γεμάτος τῆς ζωῆς μου ὁ δρόμος·
μὰ σφίγγει τὴν καρδιά μου ὁ πόνος.

Εἶν' ἡ ζωὴ δική μου· καὶ ὅμως

ὅπου σταθῶ καὶ ὅπου βρεθῶ εἶμαι μόνος.

*
**

Τί νᾶναι αὐτὸ τὸ καρδιοχτύπι,
ποῦ μοῦ, ξυπνάει πάντα τὸν πόθο ;
Πές μου καρδιά μου, τί σοῦ λείπει ;
— Ὀλόγυρά μου ἐρμιά καὶ ἀρφάνια νοιώθω.

Καρδιά, καρδιά πόθους γεμάτη,
τί ἄλλο ποθεῖς νὰ σὲ γεμίση ;
— Μοιάζω τὸν ἔρημον διαβάτη,
ἂν μέσα μου καὶ ἀγάπη δὲν ἀνθίστη.

*
**

Ἡ ζήση μὲ φοβίζει. Ὅσο γυρεύω
βαθεῖα τὴ δύναμή της νὰ γνωρίσω,
κἀτὶ σὰν ἄδειο τρομερὸ ἀγναντεύω·
καὶ τὰ ἄνευρά μου δὲν τολμῶ νὰ τ' ἀντικρούσω.

Τὴν ὑπαρξή μου μελετῶντας, βρῆκα
ἀνώφελο τὸ διάβα μου. Κ' ἐγένη
μητέρα πόνων ἡ καρδιά· τὴ γλύκα
τῆς μοναξιάς μου τώρα τὴ μισῶ κ' ἐκείνη.

*
**

Τὰ λουλουδιὰ καὶ τᾶστρα μοῦ γελοῦνε·
ὅσα γύρω μου ζοῦνε καὶ ἀναπνένε
μὲς στὴν καρδιά μου μυστικὰ μιλοῦνε·
Μὰ δὲν μπορῶ νὰ νοιώσω τί μοῦ λένε.

Στεῖρα ἡ σοφία τοῦ νοῦ, ποῦ ἔχει τριγυρίσει
ἀπὸ βιβλία σοφὰ γραμμένα·
δὲ δίνεται ἡ καρδιά μου νὰ μιλήσῃ
καὶ ὅλα ἀπομένουνε γιὰ μένα ξένα.

Βλέπεις, ὅτι τὴ χαρὰ μοῦ τὴν ἔφεραν ἡ ἀγάπη
σου καὶ μόνο.

Καὶ σοῦ τὸ λέω τώρα, ποῦ ξέρω πῶς αὐτὴ θὰ
εἶναι πάντα ἡ ὁδηγήτρια τοῦ νοῦ μου καὶ θὰ μὲ
κρατᾷ δεμένο μὲ τὴ ζωὴ.

Ποτὲ ἡ δειλὴ μου ἀγάπη δὲ θὰ σοῦ μιλοῦσε γιὰ
νὰ σοῦ εἰπῇ ἄλλα, ἔξω ἀπὸ λόγια πονεμένα.

Καὶ νὰ γιὰ εὐλογῶ καὶ δοξάζω τώρα μὲ τόση
συγκίνηση καὶ πίστη τὸ δέσιμον αὐτὸ τῶν ψυχῶν
μας μὲ τοὺς δυὸ χρυσαὺς κρίκους.

Μπορῶ νὰ σοῦ λέω λείτερα ὅλους μου τοὺς στο-
χασμούς,

ἐπειδὴ ἐσύ, ἀγαπημένη μου, εἶσαι καὶ θὰ εἶσαι
παντοτεινὰ ἡ ὁδηγήτρια τῆς ζωῆς τοῦ νοῦ μου·
ἐπειδὴ ἐσύ, ἀγαπημένη μου, εἶσαι καὶ θὰ εἶσαι ἡ
χαρὰ μου·

χαρὰ εὐγενικώτερη ἀπὸ τὸν ὀρθοῦ πόνον.

Σαλονίκη.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΔΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΑΞΕΙΔΙ

Τοῦ Δ. Ταγμόπουλου

Τὰ μάτια σου ἐταξείδευαν στ' ἀστρογαλάξια ὕψη,
Ἄπόψε, καὶ στοῦ φεγγαριοῦ τὴν ἀργυρόδακρυ ψιχάλα
Βρέχαν ἠλιμμένα βλέμματα μὲ βουδὴ θλίψη,
Καὶ στὴν ψυχὴ σου ἐξέθιζαν τὴ σεληνόφωτη σου
στάλα.

Ἦσκι καὶ τ' ἀδασίλευτα σου μάτια οἱ στοχασμοὶ σου
Ἦσκίωσαν ἀργασάλευτοι, σὰν νέφη τὴ σελήνη·
Ἄχρες λιγέθυμες βγαίνουν εἰς στεναγμοὶ σου
Ποῦ πᾶν σὲ κόσμους μυστικούς νὰ βροῦν γαλήνη.

Καιροφυλάω τὸν ἦσκιο σου σὲ κάθε βῆμα ἀγάγια
Σὲ μύρου ξεψυχίσματα, στῆς ὥρας τὴν ἀνάσα,
Στοῦ μυστικοῦ παραμυθιοῦ ποῦ ψιθυρίζει ἡ σιγαλιά,

Μὰ νὰ στὸ φύλλο ἡ σιγαλιά παράωρα ἐκοιμήθη·
Τὸ μεσονύχτιο δάκρυ της σταλάζει καὶ ἡ Σελήνη
Καὶ ὁ ἦσκιο σου στὸν ἦσκιο μου θροεῖ τὸ παραμῦθι...

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Θλιμμένο από τὰ χεῖλη σου τὸ παραμύθι
Σὰν ἀπὸ μύρο ἢ θύμηση παληοῦ θανάτου
"Ἀπλωσε τὸ παράπονο, καὶ ἡ σιγή ἐδουλήθη
Στῆς νύχτας τ' ἀναστέναγμα, ἐκεῖ-κάτου...

Ὡσὰν δροσιά, στὸ σάλεμμα τοῦ βλέφαρου σου
Μιά στάλα δάκρυ ἐστάλαξε καὶ πέφτει
Μὲς στὴ σπηλιά τῆ μυστικῆ τοῦ ὄνειροῦ σου
Κ' ἐσθίσθη ὡς θρήνος λιθιανοῦ μὲς στὸν καθρέφτη.

Μιά ἀναθυμιά ἀπὸ λεύκανο κι ἀπὸ νεκρίλα
Τὸ παραμύθι ὡς φτεροθέρς ἀπὸ τὸ πεταλούδι
Σμίγει στ' ἀγέρι τῆς σιγῆς, καὶ ἡ βουλαχμένη

Τοῦ ρυθμικοῦ μεσονυχτιοῦ ἢ ἀνατριχίλα
Εἶναι ὁ στερνὸς ἠχὸς ἀπὸ τραγοῦδι
Γιὰ τὴν παλιὰ τῆ Δάκρυνη μας πεθαμένη.

ΚΑΠΟΙΑ ΘΛΙΨΗ

Σ' ἄρωστην ὄρα δειλινὴν ἐστάθη
Καὶ μυστικὰ τὰ μάτια τῆς ἠωρῆς τὸ χέρι
Πὼς μὲ καλεῖ στῆς ἐρημιᾶς τὰ βᾶθη
Καὶ πέρα ἢ θλίψη τῆς ἐρημιᾶς μαδάει—ποιὸς ξέρει...

"Ὅλοι οἱ ἀνθοὶ μοιρολογᾶν, κι ἀπάνωθ' ἐμοῦ
Φτεροπετάει καλόμοιρη μιὰ πεταλούδα·
Κάθε πουλι ἔσαιρνε ἠχὸ ἢ θρήνο,—θέ μου!—
Παράπονο καὶ τὸ ποτάμι ἀργὰ ἐτραγοῦδα.

Καὶ νύχτωνε στ' ἀπόμερα, καὶ οἱ δρόμοι
Μιλοῦσανε στοχαστικοὶ στὸ πέρασμά τῆς,
Κ' ἔδλεπα μυστικὸ στὸ σταυροδρόμι
Τὸ χλωμὸ κίνημα χεριοῦ τὸ κάλεσμά τῆς.

Στρατι-στράτι κρυφομίλει στὸ μονοπάτι,
Σάλευε φύλλο καὶ φιλοῦσε ἀνθὸν ἢ χλόη.
Τὴν πρώτην στάλα τῆς δροσιάς νοιώθει τὸ κάτι
Κ' ἔψαχνα ἐγὼ νὰ βρῶ σκοπὸ στὸ μοιρολόι...

ΜΥΣΤΙΚΟ

Θλιμμένος ἦσκιος τῆς ἐτιᾶς ἤρθε βαθεῖα νὰ πάρῃ
Καθρέφτισμα τοῦ μυστικοῦ στὴ μεσονύχτια λίμνη.
Στὰ δάση ὡς δάκρυ ἐπρόδαλε θλιμμένο τὸ φεγγάρι
Καὶ σειοῦν τὰ φύλλα οἱ ψέθυροι σὰν νεροφώνηται
ὕμνοι.

Νύχτα καὶ δὲ φτερούγισεν ὁ στεναγμὸς στὴν πλάση.
Κι ὅταν ραγίσῃ θλιβερός τῆ λίμνη ὡς μοιρολόι
Ἦχος τερπνός, στὰ βᾶθη τῆς θὰ σταυρωθοῦν οἱ γόοι.
Μὰ τὸ φεγγάρι ἀπόγειρε σὰν δάκρυ πρὸς τὴ λίμνη.

ΓΚΙΝΑ

Ἔρμη στρατι κι ἀπότοπο νὰ πάρῃ
Ὁ ἠχος μακρυνός, κι ὁ ἦσκιος μας σὲ ἀνάσα

Φύλλου χλωμοῦ θὰ σμίξῃ τὸ τροπάρι.
Ἄεροφίλημα καὶ σὺ σὲ νεκροκάσσα.

Κι εἰλα μακραίνουσιν, εἰλα νοιώθουν πρὸς τὴν στρατά
Μ' ἄρωστος βῆμα, καὶ οἱ λείψανοι μας γόοι
Πέρα στενάζουν αἰμοστάλαχτοι στὰ βᾶτα
Στῆς ἐρημιᾶς τὸ φεγγάρι μοιρολόι.

Κ' ἔτσι ἂν σκαλεύουν κάπου τῆς ἐτιᾶς κλωνάρια
Στὴν πασίχαρῃ μας τὴν κυπαρισσένια σερενάτα
Τὰ μυστικά μας σύμφυχα θὰ σμίγουνε τροπάρια
Στοῦ ἦσκιο, τ' ἀερόμαλλα στὰ αἵματομένα βᾶτα...

ΣΗΜΑΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

SONETTO, CXXXIV. (ΠΕΤΡΑΡΚΑΣ)

Λὲ βρίζω εἰρήνη, πόλεμον ὁ νοῦς μου δὲ σηκώνει
καὶ σκιαζομαι καὶ λαχταρῶ, καίω καὶ μὲ παγιάζεν
πετὸ πουλι στὸν οὐρανὸ, κ' εἶμαι στὴ γῆς κοτρώνι
δὲ σφιγγῶ κάτι, κ' ἡ ἀγκαλιὰ τὸν κόσμον μου ἀγκαλιάζει.
Στὴ χάμη μ' ἔχει, δὲ μὲ κλεῖ μηδὲ μὲ ξεκλειδώνει,
μηδὲ δικὸ τῆς μὲ κρατεῖ μηδὲ μὲ ξεθηλιάζει
καὶ δὲ μὲ σφάζει ὁ Ἔρωτας καὶ δὲ μὲ ξεσκλαβώνει.
μηδὲ μὲ θέλει ζωντανὸ μηδὲ ἀπὸ τ' ἴχτι βγάξει.
Τυφλὸς καὶ βλέπω ἀμίλητος καὶ μολοντοῦτο λέω
ἐπιθυμῶ τὰ βάσανα καὶ γιὰ βοήθεια βουίζω
κ' ἐμὲ τὸν ἴδιο ὄχτρούνομαι καὶ συμπαθῶ τὸν ἄλλο.
Ἄπὸ τὸν πόνο τρέφομαι, γελῶ ἐνῶ τοῦ κλαίω
ὁ θάνατος μὰ κ' ἡ ζωὴ μὲ κάνουν ν' ἀγκουστίζω.
Γιὰ σέ, κυρά, ἐγὼ βρίζομαι σ' ἔτοιμο κακὸ μεγάλο.

(Μπολώνια)

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΡΟΤΣΗΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΤΑΓΑΣΚΑΡΗΣ*

Τ'ΑΣΤΡΟΠΕΛΕΚΙ ΚΑΙ ΟΙ ΦΛΟΓΕΣ.

[Παράδοση τῆς φυλῆς Γαιμέτη, ποῦ μοῦ τὴ
δηγήθηκε, τὸ Θεριστὴ τοῦ 1906, ὁ Μαλγάσος Βι-
τομοῦρα (Μπουτουμούρα), μαθητῆς στὴν École
Régionale.]

Τὸν παλιὸ καιρὸ, λένε, συντύχαινες τὶς Φλόγες
παντοῦ φυσικά. Ὁ Ἥλιος τὶς ἔστειλε στὴ γῆς, γιὰ
νὰ τὴν προφυλάνε. Εἶτανε σὰ στρατιῶτες τοῦ
Ἥλιου.

Τίποτ' ἄλλο κάτου στὴ γῆς δὲν εἶτανε τόσο δυ-
νατὸ σὰν τὶς Φλόγες. Κ' εἶτανε πολὺ περήφανες γιὰ
τὴ δύναμή τους, κ' εἶτανε ἀκόμα πολὺ ἄπונες.

Ἀπάνου ἀπ' τὴ γῆς, στοὺς ἀέρηδες, βασίλεθε
τ' Ἀστροπελέκι, κύριος κι ἀπτοκράτορας. Τὸ καλο-
καίρι, κάθε ἀπόγεμα, μπουμπουνίζε μὲ βρόντο(!).

*) Κοίτα τοὺς ἀριθ. 246, 256, 258, 260 καὶ 305 τοῦ
«Νουμᾶ».

1) Ἡ ἐποχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ δῶ πέρα στὴ Μαντα-
γασκάρη ἔρχινάει τὸ Νοέμβρη καὶ βασιτάει ὡς τὸν Ἀπρίλη
ἐποχὴ τῆς ζέστης, μὲ βροχὰς καὶ μπουμπουνητά. Κεθ

Οι Φλόγες παραξενεφτήκανε μ' αψτό τὸ μεγάλο σάλαγο πὸ ἀκούγανε πάνου στὸν οὐρανό. «Τ' εἶν' αψτό, λέγανε, πὸ ἀκούγεται· καὶ κάνει τόσο βρόντο; Μὰ ὅ,τι καὶ νάναι, ἔμεῖς θὰ τοῦ στείλουμε ἕναν ἀποσταλμένο νὰ τοῦ κηρύξουμε τὸν πόλεμο». Καὶ τοῦ στείλανε μιά τους γι' ἀποσταλμένο καὶ τοῦ κηρύξανε τὸν πόλεμο.

Τ' Ἀστροπελέκι πὸ παράειτανε περήφανο θύμωσε πολὺ κι ἀποκρίθηκε: «Ποτές μου ἐγὼ κανένα δὲν πείραξα, καὶ ποτές ὡς τώρα δὲν ἔκαμα κακό· τίς ἀστραπές μου καὶ τίς βροντές μου, τίς ἔκανα γιὰ μένα μοναχά. Μιὰ κ' ἔρχεστε ἔμωσ καὶ μοῦ ζητᾶτε λόγο ἴσα μ' ἐδῶ πάνου στοὺς ἀέρηδες πὸ εἶναι δικό μου χτήμα, θὰ κάνουμε πόλεμο καὶ θάναι φοβερός».

Κ' ἔτσι διορίσανε τὴ μέρα πὸ θὰ γινόταν ἡ μάχη, διορίσανε ἀκόμα καὶ τὴ θέση. Κ' εἶταν αψτή ἕνα μεγάλο πλάτωμα ἀπάνου στὴν κορφή ἑνοῦ μικροῦ βουνού.⁽¹⁾

Οἱ Φλόγες μαζωχτήκανε καὶ σηκωθήκανε μ' ὄση γίνεται ὄρμη. Σκορπίσανε μπόλικο καπνὸ πολὺ μάδρο καὶ πυκνὸ. Σκούζανε, σφυρίζανε, στριφογυρίζανε, καὶ κάποτες ψηλώνανε μ' ἀναλαμπή μεγάλη.

Τ' Ἀστροπελέκι, ἔβαζε κι αψτό ἔλα τὰ δυνατὰ του, μῆλο πὸ εἶτανε ἀκόμα μέρα, καὶ τὰ στραποβολήματά του θαμπώνανε τὰ μάτια, καὶ τὰ δάσλεπες νὰ ξεφλεβίζουνε γαλάξια, κέκκινα, πράσινα, μενεξελιά χρώματα, κι ἔλα τὰ ποδέλοιπα, καὶ μ' ἕναν κρότο τρομαχτικὸ.

Τρεῖς φορές ἔπεσε μὲ ὄρμη μέσα στὶς Φλόγες, μὰ δὲν μπόρεσε νὰ τις σήση, καὶ παραδέχτηκε πὸς νικήθηκε.

Ἔτσι τραδηχτήκανε οἱ Φλόγες καὶ τ' Ἀστροπελέκι, στὰ λημέρια του καθένας, νὰ γιαιτρέψουνε τίς πληγές τους.

Σὲ λίγες μέρες ξανάρχισε ὁ πόλεμος, μὲ τὴν ἴδια ὄρμη, ὅπως τὴν πρώτη φορά. Τάντίμαχα μέρη πάθανε μεγάλες ζημιές καὶ τὰ δυό, μὰ καὶ τούτη τὴ φορά νικήθηκε τ' Ἀστροπελέκι ἀπὸ τίς Φλόγες.

Ἔσπαζε τὸ κεφάλι του τ' Ἀστροπελέκι τί νὰ κάνη γιὰ νὰ βάλη κάτω τὸν ὀχτρό, κ' εἶτανε πολὺ θυμωμένο.

Τότες θυμήθηκε τίς φιλενάδες του τίς μπόρες, τίς σύναξε κ' ἔκαμε ἕνα μεγάλο «καθαίγ» (σουδούλιο) καὶ τοὺς εἶπε νὰ τοῦ δώσουνε τὴ βοήθεια

ἀπόγεμα, ἀπὸ τὸ Γενάρη κ' ἐδῶ, στὴ μεριά τῆς ἀνατολῆς σωριάζονται πελώριες μπόρες, τουλοῦπες ἀσπρες σὰ μπαμπάκι ἑαμένο· καὶ δόστου βροντές, ἀστραπές, γεμίζουνε τὰ οὐράνια ἀλυσίδες ἡλεκτρικῆς ὡς πὸ νὰ ξεσπάση ἡ καταγίδα. Καὶ κάθε μέρα κάνει κἀνε διαφορά στὴν ὥρα τῆς ἀνάλογα μὲ τὴ διαφορά τοῦ φεγγαριοῦ καὶ τῆς καλλιρροίας.

1) Ἔτσι ἔκουσα τὴ φράση ἀπὸ τὸ Μπουτουμούρα.

τους. Κι αψτὲς ὑποσκεθήκανε νὰ τοῦ δώσουνε τὴ βοήθεια πὸς ζητοῦσε.

Τ' Ἀστροπελέκι τότες κήρυξε κι αψτό μὲ τὴν ἀράδα του τὸν πόλεμο στὶς Φλόγες, καὶ διόρισε γιὰ τόπο τῆς μάχης τὸ πλάτωμα πὸ εἶχανε πολεμήσει καὶ τὴν πρώτη φορά.

Τὴ διορισμένη μέρα, φανήκανε νὰ προβαίνουνε ἀπὸ τίς τέσσερις ἄκρες τοῦρανοῦ μεγάλες μάδρες μπόρες.

Τ' Ἀστροπελέκι εἶτανε κρυμμένο ἀπὸ πίσω τους, καὶ πότε πότε βροντοῦσε μ' ἕναν ἦχο σατανικό. Οἱ Φλόγες στὴν ἀρχὴ τρομάζανε μὲ κείνο τὸ ἀλλόκοτο πράμα, μὰ ἐπειδὴς κ' εἶχανε μεγάλο κουράγιο, ἀρχίσανε τὴ μάχη μὲ ἀπόφαση.

Μαζωχτήκανε ἔλες μαζί, γινήκανε ἕνας σωρὸς πολὺ μεγάλος, κ' οἱ πὸς γκαρδιακωμένες ἀνεδαίνανε ἀπάνου στὶς ἄλλες γιὰ νὰ φτάσουνε πολὺ ψηλά.

Μὰ τ' Ἀστροπελέκι δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ τινάζη μὲ δύναμη ἀστραπές ἀνάμεσα στὶς μπόρες. Κι ἄμα φτάσανε τοῦτες ἴσα ἴσα ἀπὸ πάνου ἀπὸ τίς Φλόγες, ἀψήκανε μονομιᾶς νὰ πέση σ' αψτὲς ἀπάνου τὸ νερὸ πὸς βαστούσανε. Καὶ γίνηκε μέσα στὶς Φλόγες γενικὴ ἀνακατωσούρα, καὶ φωνάζανε σῶσε με νὰ σὲ σώσω, καὶ φέδγανε πατεῖς με πατῶ σε.

Πρῶτος ἔφυγε ὁ Βασιλιάς τους κ' ἔκανε ἀρχὴ τῆς φεδγᾶλας ἐλωνῶνε, μάλε-βράσε. Τὸν ἀκολουθήσανε πολλοὶ ἀξίωματικοὶ καὶ στρατιῶτες, κι ἔλοι τους κρυφτήκανε στὰ βᾶθη τῶ βουνῶνε. Καὶ καμιά φορά βγαίνουνε ἀπὸ τίς τρύπες πὸς ἀνοίγουνε στὶς κορφές σὲ κάμποσα ἀπὸ δάφτρα, κι ἀπ' αψτὲς βασιτᾶ ἡ φλέβα τῶν ἡφαίστειω.

Οἱ ἄλλες Φλόγες κρυφτήκανε σὲ κάτι σώματα, ξύλα, σίδερα καὶ πέτρες. Καὶ γιὰ τοῦτο μποροῦμε καὶ βροσκοῦμε φωτιά σὰν τρίψουμε τῶνα μὲ τᾶλλο δυὸ ξερὰ ξύλα.

Γι' αψτό ἀκόμα ξεφλεβίζουνε σπῆτες, ἄμα χτυποῦμε ἀξαφνα μιά κοφτερὴ πέτρα μ' ἕνα κομμάτι ἀτσάλι.

Ἄναλαάβη, 15 τοῦ Τρυγητῆ, 1909.

ΛΑΒΑΖΑΓΚΑΣ*

Θέλεις νὰ ἐμιλήσουμε γιὰ τὴ γλώσσα· μήπως ἔχω ἄλλο σὸ νοῦ μου, πάρειξ ἐλευθερία καὶ γλώσσα; Ἐκεῖνη ἀρχισε νὰ πατῆ τὰ κεφάλια τὰ Τούρκικα, τούτη θέλει πατήση γλήγορα τὰ σοφολογικὰ τίσιτικα, καὶ ἔπειτα ἀγκαλιασμένες καὶ οἱ δύο θέλει προχωρήσουν εἰς τὸ δρόμο τῆς δόξας, χωρὶς ποτὲ νὰ γυρίσουν ὀπίσω, ἂν κανένας Σοφολογικῶτος κρᾶζη, ἢ κανένας Τούρκος βαιύζη· γιὰτί γιὰ μένα εἶναι ὅμοιοι καὶ οἱ δύο

ΣΟΛΩΜΟΣ

ΜΑΡΤΥΡΙΟ

Ἡ Ὑλγα εἶχε τὸν Πέτρο τὸν ἄντρα τῆς ἄρρωστο βαρεῖα στὸ κρεβάτι.

Εἶχαν περάσει δυὸ χρόνια ἀπὸ τὴ μέρι ἐκεῖνη, ποὺ ἐνωθήκαν ἐμπρὸς στὸ Θεὸ καὶ στοὺς ἀθρώπους κáτω ἀπὸ τὰ στέφανα τοῦ γάμου. Ἡ Ὑλγα ἀγαποῦσε τὸν Πέτρο κι ὁ Πέτρος τὴν Ὑλγα.

Μιά μέρι ὁ Πέτρος κάπνιζε στὸ μιντέρι ξυπλωμένος, κ' ἡ Ὑλγα ἀντίκρου του, ντυμένη λαφρὰ ἄσπρα, ποὺ τῆς ἔδιναν χάρη περίσσια, κρατοῦσε κάτι μιντύλια καὶ τὰ μάραρε. Στὸ ἀναμεταξὺ κοιβέντιαζαν.

Τὰ παριάθυρα εἶταν ἀνοιχτὰ κ' ἡ ἀνοιξη σκοποῦσε τὴ χάρη τῆς σ' ὅλη τὴν πλάση. Ἐνας ὄργανός μυστικός φανερωνότανε σ' ὅλα τὰ χτίσματα. Ἡ Ὑλγα εἶταν ὄραία γυναίκα, ὁ Πέτρος νέος καὶ φυσικά ὑπέροχοι κ' οἱ δυὸ στὸ γενικὸ τὸν ὄργανισμό. Ἐτσι ὁ Πέτρος ἐννοιοσε κάτι νὰ τοῦ πλημυρᾷ τὰ στήθια κ' ἐκεῖ ποὺ κáτταζε τὴν Ὑλγα του, ποὺ εἶτανε σκιμημένη πάνω στὸ μαρκάρισμα, μὲ τὸ στήθος τὸ πλούσιο, τὸ λιμνὸ γυμνὸ ὡς τὸ λακκάκι τοῦ στέρνου, σηκώθηκε, τὴν ἀγκαλιάσε καὶ τῆς εἶπε :

— Εἶσαι πολὺ ὄμορφη, Ὑλγα μου, μὰ πολὺ ὄμορφη!

Καὶ τῆνὲ φίλησε, μὰ ξάφνω χλόμιασε. Ἡ ἀγάπη, ποὺ εἶχε στὴν καρδιά γιὰ τὴ γυναίκα, μεγάλωσε κείνη τὴ στιγμή, μεγάλωσε τόσο, ποὺ τοῦ ἔφερε στὸ νοῦ, ὅπως πάντα γίνεται, καὶ μιὰ πικρὴ σκέψη.

Ἄν τὸ γραφτό του εἶτανε αὐτὸς νὰ πεθάνη, ἡ Ὑλγα....;

Ὁ! δὲν ἤθελε νὰ πῆ παρακάτω. Καὶ στυλώθηκε ἡ ζούλια στὴν καρδιά του καὶ κάπως ὄχρὸς τῆς εἶπε :

— Ὑλγα, ἂν τὸ γραφτό μου εἶναι νὰ πεθάνω πρὶν ἀπὸ σένα, τὴν τελευταία στιγμή θὰ σὲ σκοτώσω, γιὰ νὰ πεθάνω ἤσυχος. Σ' ἀγαπῶ, Ὑλγα, σ' ἀγαπῶ πολὺ καὶ δὲ θὰ μπορῶ νὰ ὑποφέρω, καὶ στὸ μνήμα μου ἀκόμα, πὺς θὰ σὲ πάρῃ ἄλλος.

Ἐκεῖνη γέλασε, τὸν χάδεψε κι ὁ Πέτρος ξέχασε γιὰ τὴν ὄρα τὴν πικρὴ σκέψη.

Νάταν προαίσθημα! Δυσκολεύεται κανεὶς νὰ τὸ πιστέψη. Κι ὁ ἴδιος δὲν τὸ πῆρε γιὰ προαίσθημα. Ἡ πολλὴ ἀγάπη ἔχει τὴ συντροφιά τῆς, τὴ ζούλια. Κι ὅμως ἡ μοῖρα φτόνησε τὸν Πέτρο. Τὸ γραφτό του εἶτανε μαῦρο καὶ νὰ τώρα ποὺ εἶταν ἄρρωστος βαρεῖα στὸ κρεβάτι.

Ἡ Ὑλγα δὲ θυμώτανε τὰ λόγια ποὺ τῆς εἶχε πῆ φρόντιζε μονάχα γιὰ τὸν ἀγαπημένο τῆς ἄρρωστο. Ὁ Πέτρος ὅμως δὲν τὰ ξεχνούσε.

Ἡ Ὑλγα του δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἄλλουνοῦ.

Ἡ Ὑλγα εἶτανε δική του καὶ μόνο δική του ἔπρεπε νὰ μείνῃ. Διόλου παράξενο νὰ μὴν κρατήσῃ τὸ λόγο τῆς, ἂν τῆς τὸν ἐζητοῦσε, νὰ μὴν ξαναπαντρευτῆ. Ὡστε ἀληθινά, ὅπως τόπε, ἔπρεπε νὰ γίνῃ φονιάς!

Αὐτὸ πολὺ τὸ σκέφτηκε.

Κι ἂν εἶταν γραφτὸ νὰ σκοτώσῃ τὴν Ὑλγα καὶ νὰ γίνῃ αὐτὸς! Διόλου παράδοξο· ὅλα γίνονται σ' αὐτὸ τὸν κόσμο.

Αὐτὴ ἡ σκέψη τὸν ἐθανάτωνε.

Κι ἀκόμα δὲν εἶχε ἀπελπιστεῖ, πὺς θὰ πεθάνῃ. Ἐλπίζε, πάντα ἔλπίζε πὺς θὰ γίνῃ καλὰ καὶ θὰ ζήσει πολλὰ χρόνια μὲ τὴ γυναϊκούλα του.

Ποιὸς ἄρρωστος ἀπελπίζεται; Κ' ἔρχεται ἡ ὄρα ποὺ ἀπελπίζεται, μὰ τότε τὴν ἴδια στιγμή βγαίνει κ' ἡ ψυχὴ.

Κι ὅταν ἓνα βράδυ ἦρθε στὸν ἀγγελολοκροισμὸ του, συλλογίστηκε τὸ πιστόλι, ποὺ εἶχε κáτω ἀπὸ τὸ προσκέφαλό του, μὰ δὲν τόλμησε νὰ τὸ πάρῃ, γιὰτὶ ἔλπίζε ἀκόμα...

Μάταια.

Ὅταν πῶ ἀπέπισταζε ἔβγαυε κ' ἡ ψυχὴ του, κ' ἡ Ὑλγα σωρισμένη κοντὰ του θρηνοῦσε ἀπαρηγόρητα.

Ἀρτίκη, 1909.

* ΑΡΓΥΡΙΟΣ Ν. ΚΟΡΑΚΑΣ

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*

Z'

Ἡ ΜΙΑ ΜΕΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ

Ποῦ νὰ πρωτοπᾶμε τώρα; Στὸν Πρωθυπουργό; Στὴ Βουλὴ. Στὶς ἐφημερίδες; Ὅχι· δὲν ἤρθαμε νὰ πιάσουμε τὴν ἀρρώστια τοῦ τόπου καὶ νὰ συζητοῦμε πολιτικά. ἤρθαμε νὰ σεριανίσουμε τὴν Ἀθήνα στὰ πεταχτὰ. Στὸ μυστικὸ μᾶς αὐτὸ ταξίδι ἴσως ἀνταμιώσουμε καὶ πολιτικούς. Ἴσως μᾶς τὸ σερβίρουν καὶ μᾶς τὸ δαιμονισμένο τὸ πιστὸ ποὺ τόπιε τὸ ἔθνος καὶ μέθησε, καὶ τώρα τί λέγει καὶ τί κάμνει· δὲν ξέρει. Μὰ θὰ τἀπογευτοῦμε μὲ φρόνηση καὶ μὲ μέτρο εἰδεμῆ, ἄλλο μὴν περιμένῃς παρ' ἀνοησίες κι ἀπὸ ταμᾶς.

Αὐτὸ τὸ μεγάλο τὸ ἐθνικὸ τὸ μέθησι δὲν μπορεῖ, θαρρῶ, καὶ νὰ βασταξῆ πολὺ θὰ δουλέψῃ φυσικά καὶ δὴ ὁ νόμος ὁ φυσικὸς τῆς ἰσορροπίας, δηλαδὴ θὰ πέσῃ θέλοντας καὶ μὴ τὸ ἔθνος στὴ λάσπη, καὶ θὰ κυλιέται ὡσπου κάποιος περάσῃ καὶ τὸ σηκώσῃ. Μακάρι νὰ εἶναι δικός μας αὐτὸς ὁ κάποιος! Μακάρι νὰ μὴ μᾶς τὴν κάμη ξένος αὐτῆ τῆ χάρη!

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀρ. 353.

Ἄλλοῦ, ἄλλοῦ ἄς κοιτάζουμε, ἄλλοῦ ἄς κρυφοπετοῦμε. Ὅριστε ἀντίκρου μας μεγάλο σπίτι κι ἀρχοντικό. Σπίτι πολιτισμένο, καὶ σὰν τὰ ρομάντσα τους, ἀπὸ τὴν Εὐρώπη φερμένο. Ἴκει, ἐκεῖ ποῦ ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ βγαίνει ἓνα κοριτσάκι νὰ πάη Σκολειό. Πρόβαλε κ' ἡ μάννα καὶ τὸ κατευοδώνει. Πανώριες δὲν εἶναι, μήτ' ἡ μιὰ μήτ' ἡ ἄλλη. Μὰ ἔχουν τὴ μεγαλύτερη τῆς ὁμορφιάς τὴν ἀντίπαλη, τὴ ρωμαϊκὴ τὴ χάρη καὶ τὴ νοστιμάδα. Ἡ Κυρία μας πρέπει νὰ τὴν ξέρη τὴ μόδα νερό. Μὲ τὰ πρωινά της εἶναι ἀκόμα. Τὰ κατὰμαυρά της μαλλιά τάχει στρεφογυρισμένα μὲ μιὰν ἀταξία, ποῦ χρειάζεται χρόνια σπουδὴ νὰ τὴ μάθῃς. Τὰ χερουλάκια της γλυκοπαίξουν ἀπάνω στὸν ὦμο τῆς κόρης της. Φεύγει τὸ κορίτσι, ἀκολουθεῖ ὁ δούλος. Τί προτιμάς; Νὰ συνοδέψουμε τὸ κορίτσι, νὰ δοῦμε ποῦ πάει, καὶ τί θὰ μάθῃ; ἢ νὰ μείνουμε καὶ νὰ κρυφωθοῦμε στὸ μεγάλο τὸ σπιτικό;

Τρέμω μὴν τύχη καὶ μοῦ πῆς στή μικρούλα νὰ πάμε. Τρέμω, γιατί μιὰ καὶ δῆς τὸ τί διδάσκονται οἱ μητέρες τῆς γενεᾶς ποῦ ἀπὸ θαύτες προσμένει γλυτωμὸ καὶ προκοπὴ ἢ πατρίδα, θὰ φρεγγε, καὶ θὰ μοῦ πῆς νὰ γυρίσουμε στὸ καλύδι, καὶ κεῖ νὰ μείνουμε, ἀπελπισμένοι ἀπὸ πιδ καλότυχια μέλλοντα!

Καλλίτερα, φίλε, στὸ μεγάλο τὸ σπιτικό ἀφοῦ μάλιστα, κ' ἡ μητέρα της σὲ Σκολειό σπούδαξε τίς σμο. Βλέποντας ἐκεῖ τοὺς καρπούς τῆς θηλυκῆς μας σπουδῆς, θὰ ἐλπίζῃς πὼς ἴσως ἡ κόρη θὰ σπουδάξῃ τώρα ἀνθρωπινώτερα, φυσικώτερα. Κ' ἐλπίζοντας, πάντα κάτι βγαίνει.

Ξανανοίγει ὡς τόσο ἡ θύρα. Δὲ βγαίνει ἄλλο παιδί. Πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀφέντης ἐκεῖνος ποῦ βγαίνει, ἐπειδὴ δὲν παραστέκεται ἡ κυρία. Ξεκινάει γιὰ τὴ δουλειά του μὲ τὸ τσιγάρο στὰ χεῖλη. Σὰ γεροντικός μοῦ φαίνεται, κι ὡς τόσο μὲ τὴ μόδα πηγαίνει κι αὐτός.

Ἐφυγε κι ὁ πατέρας, καὶ τώρα δὲ βλέπουμε τίποτε. Καιρός μας νὰ γίνουμε ἀέρας καὶ νὰ χωθεῖμε. Ἴσα στῆς Κυρίας τὸ Μπωμποιάρ, ἐκεῖ ποῦ στέκεται ὁ παντοδύναμος θρόνος της, ποῦ τάχει ὅλα δικά της, ποῦ ψυχὴ δὲν τολμάει νὰ τῆς ἀγγίξῃ βελόνι, μήτ' ὁ ἴδιος ὁ ἀντρας της. Μὰ τὴ Βασίλισσα δὲν τὴ βλέπω στὸ θρόνο της. Πρέπει νὰ ἔμεινε κάτω καὶ νὰ δίνῃ προσταγὰς στὴν κουζίνα. Θὰ πῆγε νὰ βάλῃ γνώση τοῦ μάγερα, νὰ μὴν τὸ παρακάμῃ στὸ μέτρημα. Ἀρετὲς γυρεύει ἀπὸ τὸ μάγερα, ποῦ μήτε σ' ἀγαπητικό της δὲν μπορεῖ νὰ τίς ἀνάκαυψε. Κ' ἴσως μήτε στὸν ἀντρα της, ἂν, καθὼς ὑποψιάστηκα, ἔμπορεύεται κι αὐτὸς στὰ πολιτικά.

Κοίταξε ὡς τόσο τί ὁμορφα τάχει συγυρισμένα τὰ ἐπιπλά της. Καναπές, πολυθρόνες, καρεγλάκια, ἔλα βελούδο. Τὸ χαλί μαλακὸ σὰν τὰ μαγουλάκια της. Λογῆς παιχνίδια καὶ στολίδια σκόρπια σὲ ράφια καὶ σὲ τραπέζακια. μ' ἀταξία κι αὐτά, σὰν τὰ μαῦρα της τὰ μαλλιά.

Ὅριστε κ' ἓνα γραμματάκι σ' αὐτὸ τὸ τραπέζι. Πρέπει νὰ τὸ λησμόνησε δῶ. Ἀργότερα θὰ μπηγὲ στὸ σερτάρι κι αὐτὸ Δὲς νὰ τὰνοῖξουμε τὸ σερταράκι νὰ δοῦμε καὶ τὰλλα; Ὅχι, δὲν πρέπει. Ἐπειτα, ἐκεῖ κρύβονται παλιᾶς ἱστορίες, κ' ἐμεῖς γυρεύουμε ἱστορίες τῆς ὥρας. Καὶ θὰ τίς βροῦμε, θαρρῶ, γιατί

ἐδῶ μυρίζει βανίλλια, καὶ ἔσο γέρας κι ἂν εἶμαι, πάει νὰ μὲ μεθήσῃ ἡ ἀρχοντάδικη αὐτὴ μυρουδιά.

Γιατί ἔμωσ νὰ τὰφήσῃ ἔξω τὸ γραμματάκι! Εἶναι, θὰ πῆς, γραμμένο στὴν κορακίστικη, καὶ φόβο δὲν ἔχει νὰ διαβαστῇ ἀπὸ δούλο. Μὰ πάλι νὰ μὴ φοβηθῇ μὴν τύχη καὶ τὸ διαβάσῃ ὁ ἀντρας της! Δὲ σοῦ τὸ εἶπα, Ὁ ἀντρας της πόδι δὲν πατάει ἐδῶ μέσα Ἄς διαβάσουμε ἐμεῖς τὸ λοιπό. Βέβαιο πὼς ἔχουμε τὴν ἄδεια τοῦ Ἀφέντη, ἂν ἔχι τῆς λυγερῆς του.

«... Μοὶ ἐστάθη τῶν ἀδυνάτων χθές. Μὴ δυσανασχέτε. Ἐσο βεβαία περὶ τῆς σήμερον...»

Ὅμορφο ραδασάκι! Μήτ' ἀρχὴ, μήτε τέλος, μήτ' ἔνομα, μήτε χωριὸ Κοπιάστε, Κύριοι, ἐσεῖς ποῦ καταγίνεστε στὶς Ἐπιγραφὰς, καὶ ξεδιαλύνετέ το. «Μὴ δυσανασχέτε, ἔσο βεβαία περὶ τῆς σήμερον.» Πῶς κάτι θὰ γίνῃ σήμερα. Δὲ χρειάζεται δὰ καὶ Οἰκονομίδης νὰ μᾶς τὸ πῇ. Καταλάδαμε καὶ πὼς πρέπει νὰ πέρασε θυμωμένη νυχτιά. Μήτε στὸ κατώφλι δὲν πῆγε νὰ προεδίωξῃ τὸν ἀντρα της.

Προσοχὴ, γιατί τὴν ἀκούγω κι ἀνεδαίνει.

Δὲν ἔρχεται μέσα ὡς τόσο Στὴν ἄλλη τὴν κάμαρα τρύπωσε. Σὰ νὰ ξεδιπλώνονται καὶ νὰ κρυφοτρίζουνε φορέματα φαίνεται πὼς στολίζεται ἡ Κυρία; δηλαδὴ περνάει τὴ γλυκύτερή της τὴν ὥρα. Κι ὥσπου νὰ στολιστῇ, τί νὰ κάμουμε! Νὰ μποῦμε καὶ νὰ τὴν καμαρώσουμε, δὲν ταιριάζει. Βγαίνουμε στὴν Πλατεία καὶ σερανίζουμε. Πάντα κάτι θὰ δοῦμε.

H'

Η ΑΛΛΗ Η ΜΕΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ

Δὲ μοῦ φαίνεται νὰ τσακίξῃ ὁ κόσμος τὰ κόκαλά του ἐδῶ στὴ δουλειά. Οἱ ὥρες στὸν τόπον τοῦτον εἶναι πάφτηνες, μπόλικες, καὶ γεμάτες ζαχαρένιο νερό σὰν καρπούζια. Δίχως ἠροφή καὶ δίχως οὐσία νερό. Νὰ τοῦ πῆς τοῦ Τραμπούκου ποῦ κάθει ἔξω ἀπὸ τὸ Καφενεῖο καὶ κοιτάζει λεβέντικα τὴν ἀκρὴ τοῦ παπουτσιοῦ του, — νὰ τοῦ πῆς πὼς ἔσον καιρὸ χάνει μελετώντας τρόπους νὰ κρυφοαρπάξῃ φτωχικά ψυχουλάκια ἀπὸ τὸ Κοινὸ, μποροῦσε τίμια δουλεύοντας νὰ μαλαματώσῃ τὴν τρομερῆ του κομπούρα, νὰ μείνῃ κάτι καὶ γιὰ τὴ χώρα ποῦ τὸν ἔθρεψε, καὶ ποῦ αὐτὸς ἀκόμα τῆνε βρίζανει, ἂν τοῦ τὰ πῆς αὐτά, θὰ θαρρέψῃ πὼς θέλεις νὰ γίνῃς ἐσοῦ ἀντὶς τοῦ λόγου του κλέφτης τοῦ τόπου, κ' ἴσως καὶ σὲ σκοτώσῃ, φανερά ἢ κρυφά. Μὰ κάλλιο δὲς παραμέσα! Καὶ πὲς μοῦ, πὼς θὰ βρῖσκαμε τόπο νὰ καθίσουμε, ἂν δὲν μπορούσαμε καὶ μίγες νὰ γίνουμε στὴν ἀνάγκη! Ὅσο γιὰ τίς φωνές, καλὰ ποῦ δὲν τίς ἀκοῦμε μὲ τὰ καθημερινὰ μας ταῦτιά! Κόπιασε τώρα ἐσὺ, ποῦ μοῦ λιμπίζουσιν πολιτικά τὸ πρωῖ, νὰ τὰκούσῃς καὶ νὰ τὰ χορτάσῃς. Κόπιασε νὰ τὸ νοῦσῃς πὼς πολιτικά πάει νὰ πῇ ποῖς νὰ πρωταρπάξῃ Ἄν εἶναι στ' ἀλήθεια πολιτικός. ν' ἀρπάξῃ ἴσα ἀπὸ τὸ Ταμεῖο. Ἄν ἔχι, ἀπὸ ταῦλάκια ποῦ τρέχουνε στὸ Ταμεῖο μὰ τελωνεῖα εἶναι, φόροι εἶναι, δ,τι τύχη νὰ εἶναι.

Ἄκου τὸν ἀδοκάτο, μὲ τί πίκρα μοιρολογάει τὴν πατρίδα του, τώρα ποῦ τὴν κυβερνάει ἡ σκληρόκαρ-

δη ή παρέα που τον έχει αφήμένο απ' έξω. Και τί τερτίπια σοφίζεται να την αναποδογυρίση αυτήν την παρέα. Ένα ως τόσο καλὸ μᾶς κάμνει ὁ ψαλι-δὸγλωσσὸς ὁ ἀδοκᾶτος, κι αὐτὸ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ· ποῦ μὲ τὰ λόγια του μᾶς ξηγάει τὸ κλειδί τῆς ρω-μαϊκῆς τῆς πολιτικῆς. Παιὸς νὰ πρωτοκλέψῃ, δη-λαδὴ παιὸς νὰ πρωτοζήσῃ δίχως δουλειά, — νὰ τὸ κλειδί. "Όλα τᾶλλα εἶναι παραμύθια. Παραμύθια εἶ-ναι κι ἔσα τοῦ ἀποκρίνεται ὁ πλαγινὸς τοῦ ὁ πα-τριώτης, ποῦ τυχαίνει, θαρρῶ, νὰ εἶναι σὺν τιμιώτε-ρος, ἂν κι αὐτὸς ἀκαμάτης. Γεμάτος ιδέες ὁ φίλος ἔμορφες ιδέες καὶ στοχαζόμενες. Γνωστικὸς πατριώ-της, καὶ νοικοκύρης καλὸς διαβάζει καὶ τὸ «Ντεμπά». Μὰ φεύγουν καὶ χάνονται κι αὐτοῦ τὰ λόγια μαζὶ μὲ τὸν καπνὸ ποῦ καπνίζει. Πὲς του νὰ τὰ γράψῃ καὶ νὰ τὰ στείλῃ στὸν τύπο, καὶ θὰ γελᾶσῃ μὲ μιὰν ἀκαταδεξιά ποῦ θὰ σὲ κάμῃ νὰ ντραπῆς ποῦ τοῦ μίλησες. Θὰ σοῦ πῇ πὼς οἱ ρωμαϊκὲς οἱ ἐ-φημερίδες εἶναι γιὰ τὰ παιδιὰ ποῦ τίς γράφουν, καὶ γιὰ μερικὸς ποῦ τὸ κάμνουνε δουλειὰ τους. «Ἐμένα δὲν εἶναι δουλειὰ μου», θὰ σοῦ πῇ «Αὐτὰ γίνον-ται στὴν Εὐρώπη», μπορεῖ νὰ σοῦ πῇ. Ἐκεῖ κάθε γνωστικὸς πολίτης δουλεύει, ἄλλος κρυφὰ κι ἄλλος φανερά, γιὰ τὸν τύπο του, μπορεῖ νὰ σοῦ πῇ.

Βλέπεις; ὅλα τὰ ξέρει. Τοῦ πολιτισμοῦ τὸν δρό-μο τὸν ἀκολουθεῖ καὶ τοῦε παραδάει καθὼς τὰ-στέρια ὁ ἀστρονόμος. Δὲν εἶναι νόμος, δὲν εἶναι σύ-στημα ποῦ δὲν τὸχει μελετημένο. Τὰ ξέρει ἕως ὅλα καθὼς ξέρει τὴν ἱστορία ἀπὸ τὸ βιβλίο. Οἱ σοφίες ποῦ διάβασε δὲ ζωντανέφανε μέσα του. Τοῦ λέει λοιπὸν, «Ἐμένα δὲν εἶναι δουλειὰ μου, αὐτὰ γίνον-ται στὴν Εὐρώπη».

Μὰ, φρόνιμη νοικοκύρη μου, μήτε τοῦ Ἄγγλου δὲν εἶναι δουλειὰ του. Εἶναι χρέος του. Ἄμαρτία τὸχει ἂν δὲν πάῃ τὸ βράδυ σὲ μιὰ Συνέλευση νὰ πολεμήσῃ, νὰ δώσῃ καὶ λόγο γιατί πολεμᾶει τοὺς πολιτικὸς του ἀντιπάλους. Ὅταν ἔμωσ σηκωθῇ τὸ πρωῖ, στὴ δουλειὰ τ.ν θὰ πάῃ. Ἐμεῖς εἶναι ποῦ τὰ κάμωμε δουλειὰ τὰ πολιτικά. Ντελιγιάννης ἐδῶ πάει νὰ πῇ ψωμί, Τρικούπης πείνα. Κι ἂν τύχῃ καὶ δὲν ὑπάρχει μήτε ψωμί μήτε πείνα στὴ μέση, τίποτις ἱερὸ, τίποτις ὄσιο δὲν ὑπάρχει, κι ἔριστε γιατί μήτε γράφεις, μήτε μαζεύεις μερικὸς σὺν καὶ λόγου σου, νὰ τοὺς χαρίσῃς τὴ μάθησή σου, στὸ αἷμα τους νὰ τὴ χύσῃς, μὲ συνείδηση καὶ μὲ τιμὴ νὰ τοὺς ἀρμα-τώσῃς, πολίτες ἀληθινὸς νὰ τοὺς κάμῃς, — διαδα-σμένε μου πατριώτη.

Ἄλλος ἐκεῖ παρακάτω! Ἐπαρχιώτης αὐτὸς, καὶ ἐγγάται τοῦ πλαγινὸ τοῦ πὼς τὸ κατάφερε, ἐκεῖ ποῦ ἐκλαίγε τὴ μοῖρα του στὴ βρομερὴ φυλακὴ τοῦ χωριοῦ του, τότες ποῦ μαχαίρωσε κάποιονα, νὰ βρι-σκεται τώρα στὴν Ἀθήνα, καὶ νὰ χαιρεταί τῆς ζωῆς τὰ καλὰ. Μεγάλῃ ἱστορία, καὶ τόσες φορές λεγμένη, ποῦ μήτ' ἐδῶ νὰ ξαναϊστορηθῇ δὲν ἀξίζει. Σώνει νὰ ξέρῃς πὼς εἶναι κουμπάρος ἐνὸς βουλευτῆ. Ἐνα μή-νουμα τοῦ βουλευτῆ, καὶ μεταθέτεται ὁ δικαστὴς ποῦ μελετοῦσε νὰ τὸν παιδέψῃ. Κ' ἔρχεται ἄλλος δικα-στὴς ποῦ γιὰ τοῦ βουλευτῆ τὸ χατίρι καὶ νεκρὸ ζων-τάνευε, ὄχι, λέει, ζωντανὸ νὰ κρεμάσῃ. Κ' ἔτσι γλύ-τωσε ὁ κουμπάρος, τὸ στήριγμα αὐτὸ τῆς πατρίδας,

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΡΒΟΥΛΗΣ καὶ ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΣΚΙΠΗΣ

ποῦ μᾶς στέλνει σοφὸς βουλευτάδες στὴν πολυψύ-πιστη τὴν Ἀθήνα.

Μὰ τί τοῦτος, τί ἐκεῖνος, καὶ τί ὁ ἄλλος! Ὅλοι τους στὸ ἴδιο τὸ καζάνι μέσα βράζουν ἐδῶ. Τὸ ἴδιο τὸ φαρμάκι τοὺς ποτίζει ὅλους. Ἄς σύρουμε παρα-μέσα, γιατί φτάνει μᾶς τὰ πολιτικά. Εἶναι φριχτὴ ἢ σαπίλλα τους, καὶ μπορεῖ νὰ ἄρρωστήσουμε.

Κοίταξε τοὺς τρεῖς ἐκείνους καμαρωτοὺς σπα-θοφόρους, στοῦ καφενείου τὸ βᾶθος. Ἐκεῖ νὰ πάμε, καὶ νὰ καθίσουμε δίπλα τους. Μιὰ χαρὰ νὰ τοὺς βλέ-πῃς. Ἄλλο πράγμα ἔμωσ, νὰ τοὺς ἀκούς.

«Πάλι σὰς χαιρετῶ, παλικάρια, ποῦ χάρῃ νάχετε τὰ ἥρωικά σας ἐνόματα, καὶ δὲν σὰς παίρνουνε γιὰ ἀποβγάσματα τῆς Φραγκιάς! Ποῦ σπίθες πετοῦνε τὰ μάτια σας, μὰ σπίθες ποῦ δὲ μυρίζουν μπαροῦτι! Ποῦ ὁ Ἄρης τὴν πῆρε τὴ φλόγα του ἀπὸ τὴν εἴψη σας, καὶ σὰς ἀφήκε τὰ ρούχα του μονάχα! Καλὴ μᾶς τύχη, παιδιὰ μου, ποῦ ἡ Φύση κάμνει καὶ θά-ματα κάποτε. Βγάζει κάποτε καὶ δράκους ἀπὸ τὰ σπλάγγα τῆς σαρδαναπαλιάς. Εἶδεμῆ θὰ καθίσαμε τώρα ἀντίκρυ σας, καὶ τὰ πύρινά μᾶς θὰ κλαίγαμε ποῦ ἔμεινε ἡ τύχη τῆς Ρωμισσύνης σὰς ἀφροδιτωμένα σας χέρια».

Ἄν τίς ἔπαιρνε ταῦτί σου τίς ἐμιλίες τους, τὸν ἴδιο χαιρετισμὸ θὰ τοὺς ἔκαμνες. Πρὸσεξε τώρα, νὰ καταλάβῃς τί λογῆς φωτιὰ εἶναι αὐτὴ ποῦ τοὺς πε-ρεχύνει.

Κοίταξε πρώτα τὸν καταμεσιανό τους, μὲ τὴ χω-
ρίστρα στὴ μέση, αὐτόνα ποῦ σκύθει καὶ κρυφομι-
λάει τοῦ ἀντικρινοῦ του. Γιὰ κάτι στοίχημα τοῦ μι-
λάει. Τῷ χάσε, λέει, ὁ πλαγινός του τὸ στοίχημα.
"Αὐμα τῆς ρίχτηκε, λέει, τῆς Κυρίας ποῦ ματιὰ δὲν
τοῦς χάριζε στὸν περίπατο, τὴν ἐμπλεξε μέσα στὰ
δίχτυα του. Πέντε βίζιτες πήγε, λέει, καὶ τῆς ἔκαμε
ὡς τὴν ὥρα. Κ' ἡ στερνὴ του, λέει, ἡ βίζιτα εἶταν
παράδεισος μέσα σὲ κείνο τὸ «μπουντουάρ». Ἐχ-
τές, λέει, εἶχε ἄλλο κυνήγι· καὶ δὲν μπορούσε νὰ
πάη, καὶ τοῦ ἤρθε ἓνα γράμμα — ὄλο φωτιὰ καὶ
θυμός. Κ' εἶναι ἔτοιμος, λέει, καὶ νὰ τὸ δείξῃ τὸ
γράμμα τοῦ πλαγινοῦ του, ἂν δὲν τὸ πιστεῦῃ.

Κι ἀκούγοντάς τα αὐτὰ ὁ τρίτος ὁ φίλος κου-
νάει γελαστός τὸ κεφάλι του, σὰ νὰ τὸ περηφανεύε-
ται ποῦ ἡ τύχη τοῦ χάρισε τέτοιον ἥρωα φίλο. Ὡς
τόσο ὁ πλαγινός, τοιμουδιά. Γοργοσαλεύει τὸ πόδι,
χτυπάει τὰ δάχτυλα στὴ τραπέζι, νὰ σκάσῃ πάει
ποῦ δὲν καταπιάστηκε τέτοιον ἡρωϊσμὸ ἀπατός του,
μόνο πλερώνει τώρα καὶ τὶς δραχμὲς του.

Σηκώνεται ὡς τόσο ὁ καταμεσιανός ὁ ἥρωας
καὶ σέρνοντας τὸ σπαθὶ ξεκινάει. Τὸν κράζει ἡ σάλ-
πιγγα τῆς Ἀφροδίτης στὸ «μπουντουάρ». Ἄν εἶ-
χαμε πόλεμο, χώρες ἀλάκερες θὰ ρημάζανε. Τ! θὰ
χάσῃ ἡ εἰρήνη, ἂν μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ρημάξῃ
ὁ ἥρωάς μας ἓνα καὶ μοναχὸ σπιτικό!

Ἔτανε καὶ μᾶς ὧρα μας νὰ ξανακρούμε στῆς
Κυρία: τὰρχοντικό. Βλέπαμε ἀπάνω στὸ τραπέζι
τῆς τὴ μιά μεριά τοῦ παραμυθιοῦ καὶ δὲν τὴν κα-
λονοιοῦθαμε. Κ' εἶπαμε, ὅταν στολιστῇ, νὰ ξανα-
πάμε καὶ νὰ μελετήσουμε τὴν ἐπιγραφή. Δίχως νὰ
τὸ θέλουμε ὅμως, ἡ ἐπιγραφή ξηγήθηκε μὲς στὸ
Καφενετό! Τὸ γράμμα ποῦ τῆς ἔγραψε ὁ σπαθιωμέ-
νος ὁ ἥρωας εἶταν ἀπλόστατο, «Μὴ θυμώνης ποῦ
δὲν μπόρεσα νὰ σὲ καταστρέψω ἐχτές. Ἐρχομαι
σήμερα καὶ σ' ἀποτελειώνω. Μὲ μιά μου ἀτιμία,
σὲ μαυρίζω καὶ σένα, καὶ τὸν ἄντρα σου, καὶ τὸ κο-
ρίτσι σου, καὶ τὸ μπουντουάρ σου».

Ἄλλου, ἄλλου νὰ τραβήξουμε. Ἡ καρδιὰ ἐδῶ
σφίγγεται, ὁ νοῦς θολώνει καὶ ἀποτρελλαίνεται. Ἄλ-
λου νὰ σύρουμε, ἴσως καὶ βροῦμε τοὺς Ἄη Γιώργη-
δες, ποῦ θὰ μᾶς τὰ πνίξουν αὐτὰ τὰ στοιχειά.

(Ἄκολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (μὲ εἰκόνες τοῦ κ. Ν.
Λύρα).

—Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (μὲ εἰκόνες
τῆς Κας Σοφίας Λασκαρίδη).

Τυπώθηκε στὴ Λόντρα, σὲ διαλεχτὸ χαρτί καὶ εἶναι
καλλιτεχνικὰ δεμένο.

Πουλιέται στὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» δρ. 3, 50.

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

Διευθυντής: Δ. Π. ΓΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Συντάχτης: Ν. Α. ΓΙΟΡΙΩΤΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΡΟΜΟΣ ΠΗΛΟΚΡΑΤΗ, Ἄρ. 11, ΑΘΗΝΑ.

Συντρομὴ χρονιάτικη: Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ τὴν
Κρήτη δρ. 10. Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ γρ. χρ. 12 1/2.—Γιὰ
τις ἐπαρχίες δεχομαστε καὶ τριμήνες συντρομὲς (3 δρ.
τὴν τριμηνία).—Κανένας δὲ γράφεται συντρομητής· ἂ
δὲ στέλνει μπροστὰ τὴ συντρομὴ του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο, 20.—Τὰ παρασπόμενα φύλλα που-
λιοῦνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίβωτια, καὶ στὶς ἐπαρ-
χίες στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημεριδῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

**ΚΑΛΗ ΑΡΧΗ — ΤΙ ΘΑΝΑΙ; — ΛΥΡΑ ΚΑΙ ΜΑΓ-
ΚΟΥΡΑ ΟΙ ΔΙΑΔΕΧΤΟΙ.**

ΠΕΡΣΙ, στίς 15 τοῦ Τριμηνη, ὁ Στρατὸς ψευτο-
παραστάτης. Φέτο, στίς 8 τοῦ Τριμηνη, ὁ Λαὸς πα-
ραστάτης σ' ἀληθινά. Ἰσως ἡ περσινὴ Ψευτοπανά-
στασις, νᾶφερε τὴ φετεινὴ. Δὲν τὸ ἀρνιούμεστε κι αὐτό.
**Μπορεῖ νᾶναι κ' ἔτσι. Μπορεῖ τὸ περσινὸ κίνημα νὰ
ξύπνησε, νὰ ξεμουδιάσει, νὰ ζωντάνεψε κάπιο ἀγαθὸ
μουδιασμένο ποῦ φοφοκοιμότατε μέσα μας. Κ' ἔτσι
χτυπήσαμε, ὅσο μπορέσαμε, τὰ προσωπικὰ κόμματα,
κ' ἔτσι δείξαμε πὼς λαχταροῦμε νὰ πάρουμε πιά νᾶμα-
στε ραγιαδες τοῦ ἐνὸς καὶ τᾶλλονοῦ πολιτικῶ κοτζά-
μπαση. Καλὴ ἀρχή. Μὰ νὰ μὴ σταματήσουμε στὴν
ἀρχή. Νὰ ξακολουθήσουμε ἀκούραστα κι ἀδιάκοπα νᾶ-
νεβαίνουμε. Γιατὶ ἂμ' ἀρχινήσεις νᾶνεβαίνεις μιὰν ἀνη-
φοριὰ καὶ σταματήσεις ἀπότομα, κατρακυλᾶς πιδ εὐ-
κολα καὶ κατατοσιάζεσαι. Ἄγκαλὰ δὲ φοβοῦμαστε νὰ
τοσιαιοτοῦμε, γιατί θὰ πείσουμε στὰ μαλακά, στὸν πο-
λιτικὸ βοῦρκο ποῦ κυλιόμαστε χρόνια καὶ χρόνια, πρὶν
ἀρχινήσουμε νᾶνεβαίνουμε.**

ΘΑΝΑΙ Συνταχτικὴ ἢ Ἀναθεωρητικὴ ἢ Ἐθνοσυνέ-
λεψη; Νά, τὸ ζήτημα τὸ σπουδαῖο σήμερα—σπουδαιότερο
ἀπὸ τὸ Κρητικὸ, καὶ ἀπὸ τὸ μπουκότῶ καὶ ἀπὸ τὶς τούρ-
κιζες φοβέρες ἀκόμα. Καὶ τὸ συζητᾶνε παντοῦ, στοὺς
καφενέδες μάλιστα μὲ πείσμα...ποῦ σοῦ κόβεται τὸ αἷμα
σου! Ἀδιάφορο τότε ἂν πολλοὶ Συνταγματολόγοι τῶν
καφενέδων ὄχι μόνο τὴ διαφορὰ μὰ καὶ τὴ σημασίᾳ τῆς
μῆς λέξης ἀπὸ τὴν ἄλλη δὲν ξέρουνε.

— Συνταχτικὴ ἔθνοσυνέλεψη, ἔλεγε ἓνας ἀγαθὸς πολι-
τικὸς καὶ θυσιάτης τῆς Συνταχτικῆς, σημαίνει νᾶν τοὺς κό-
ψουμε ὅλους πέρα πέρα.

— Κι ἀναθεωρητικὴ; τὸν ρώτησε κάποιος.

— Αἶ, μὰ ἀναθεωρητικὴ εἶναι σᾶν κόψουμε τοὺς μι-
σοὺς!

Πάρ' τὸνε καὶ στὸ γάμο σου!

Ο ΛΟΧΑΓΟΣ ποιητής κ. Φ. Πανῶς χειροτόνησε ἄγρια μὲ τὴ μαγκούρα του κατὰμεσίς τοῦ δρόμου κάποιον ποῦ τὸν πῆρε (ποῦ ὅμως μπορεῖ καὶ νᾶτανε) γιὰ Βούγαρο κατὰσκοπο. Τὸ ἀντραγάθιμά του αὐτὸ θάν τοῦ λογαριαστέι βέβαια μεθαῖριο στοὺς καινούριους στρατιωτικούς προβιβασμούς, ποῦ μποροῦμε νὰν τονε δοῦμε καὶ ταγματάρχη, ἂν τόχει νᾶναι τότε ἀκόμα Ὑπουργὸς ὁ κ. Ζορμπᾶς.

Ὡστόσο ἐμεῖς σήμερα τοῦ σφίγγουμε τὸ χέρι καὶ τονε συχαιρόμαστε ποῦ σὰ δὲν μπορεῖ νὰ δικαιολογήσει μὲ τὴ λύρα του τὸ βαθμῖο τοῦ λοχαγοῦ καὶ τίς τρακόσες τὸ μῆνα ποῦ τοῖδωσε ἢ δόλια Πατρις, τὰ δικαιολογεῖ μὲ τὴ μαγκούρα του. ποῦ ὁ «Χρόνος» δὲ τὴ βίψτισε κ' «ἐγενε-νική».

*

ΝΕΟΙ ἄντρες—ναί, μπαίνουν ἀρκετοὶ νέοι ἄντρες στὴν Ἐθνοσυνέλευση, ἄντρες μὲ χαραχτήρα καὶ μὲ μόρφωση κα μὲ νέες ἰδέες καὶ μὲ ὕψηλὴ νὰ δουλέφουν εὐλακρινὰ καὶ τίμια καὶ μισοπλαστικά γιὰ τὴν ξαναγέννηση τοῦ τόπου. Ὁ Παλιναστασίον, ὁ Θρ. Πετμεζᾶς (κρίμα ἀλήθεια ποῦ δὲν πέτυχε καὶ ὁ Παναγ. Ἀραβαντινός), μιὰ συντροφιά διαλεχτὴ ποῦ μπαίνει μέσα στὴ Βουλὴ μὲ πρόγραμμα ὀρισμένο, ὁ Κώστας ὁ Μάνος (καὶ σώνει τὸνομά μου μοναχῶ), ὁ Μιχαλακόπουλος καὶ ὁ Φλαμῆς τῆς Πάτρας, ὁ πρῶτος ἐπιτεθῆνας μὲτὸς καὶ ἄλλοις (ἀπὸ τὴν καλὴ σημασία) δεινός, καὶ ὁ δεύτερος μιὰ καρδιά μεγάλη ἴσαμε τὸ κορμὶ του καὶ μιὰ λεβεντιά πρωτάκουστη, ὁ Στέφανος ὁ Γρανίτσας ὁ Ρουμελιώτης, στὴν ψυχὴ, στὴν πέννα, δημοσιογράφος, ὁ... Μὰ ποῦ νὰν τοὺς θημηθεῖ κανεὶς ὄλους; Ἀπόδειξη πὼς δὲν εἶναι ἕνας καὶ δυὸ οἱ διαλεχτοὶ ποῦ μπαίνουνε στὴν Ἐθνοσυνέλευση, μὰ ντουζῖνα καὶ ντουζῖνες, καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ μεγάλη παρηγοριά, ποῦ φέρνει καὶ τὴ μεγάλη ἐλπίδα.

Θ Ε Α Τ Ρ Ι Κ Α

ΕΥΑ—ΜΑΡΙΑ—ΕΛΕΝΗ—ΣΑΛΩΜΗ—ΖΕΝΗ ΓΕΛΙΑ κτλ.—ΟΙ ΣΚΛΑΒΟΙ

«Ἡ Τετραλογία τῆς Γυναικός: «Εὐᾶ—Μαρία, Ἐλένη—Σαλώμη. Κοινωνικὸν ἔργον εἰς πράξεις τρεῖς». Συγγραφέας ὁ κ. Μιλτιάδης Ἰωσήφ. Θέατρο τῆς Νέας Σκηνῆς.

Ὁ Ἀντρέας Ράλμος, ἕμορφος νέος τῆς ἐποχῆς, κατορθώνει ν' ἀπατήσῃ δυὸ κορίτσια, φιλενάδες συναμεταξύ τους, τὴν Ἄννα καὶ τὴ Ρίτα. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ φοδέρα τοῦ ἀδερφοῦ τῆς Ἄννας, τὴν παντρεύεται. Μὰ μέσα σ' ἕνα χρόνον ὁ Ἀντρέας τραβηγμένος ἀπὸ ἔρωτα δυνατὸ γιὰ τὸ κορμὶ τῆς Ρίτας, ἀφίνει γυναίκα καὶ παιδι καὶ φεύγει μαζί τῆς. Ἡ Ρίτα τότες γιὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὴν πρωτοτηρονὴ ἐγκατάλειψή τῆς ἀπὸ τὸν Ἀντρέα, ἂν καὶ μένει πάντα σιμὰ του, δὲν τοῦ παραδίνεται. Αὐτὸς ρεύει ἀπὸ τὸν καημὸ του καὶ ξεχνιέται ρουφώντας μορφίνην, καὶ τὴ στιγμή ποῦ ἡ Ρίτα τοῦ δίνει ἐλπίδες καὶ μιὰ ὀρισμένη ὥρα γιὰ νὰ τὴν περιμένῃ στὴν

κάμαρά του, ἔρχεται ἡ γυναίκα του Ἄννα καὶ τὴν μπουδίζει: ἄθελα μὲ τὴν κουδέντα τῆς. Ὁ Ἀντρέας νομίζοντας πὼς καὶ πάλε ἡ Ρίτα τονε γελᾷ, σκοτώνεται μοναχός του.

Οἱ χαραχτήρες ποῦ ζουγραφίζε: ὁ συγγραφέας στὸ ἔργον τοῦ ἀδύνατο νὰ ὑπάρξουνε στὴ ζωὴ. Ἀπὸ τόσο ταπεινὰ ἔπιχτα καὶ δίχως σπουδαίους ψυχολογικούς λόγους—ποῦ δὲ μᾶς παρουσιάζει ὁ κ. Ἰωσήφ—δὲν τραβιούνται σὲ τέτοια φερσίματα οἱ ἄθρωποι τῆς σύχρονης κοινωνίας μας. Ὅσο γιὰ τοὺς γυναίκειους χαραχτήρες ποῦ ἔβαλε στὴ σκηνὴ ὁ συγγραφέας, συβολίζοντας λέει τοὺς τέσσερεις τύπους τῆς γυναίκας, στὴν Ἄννα τὴν Εὐᾶ—Μαρία καὶ στὴ Ρίτα τὴν Ἐλένη—Σαλώμη, δὲν εἰδειξε τίποτα τὸ καινούριο, ποῦ νὰ μᾶς κἀνῃ νὰ συχωρέσουμε τίς δραματικές του ἀσυνέπειες. Στὴ σκηνικὴ τέχνην του ἀκλουθεῖ τὰ παλιὰ καλούπια τῆς φραντζέζικης σκηνῆς, δίχως νὰ μπροσῇ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὸ χλιποπατημένο δρόμο. Κάμποσα πρόσωπα ἔχει σκαρώσῃ ἀπὸ σκηνικὴ ἀνάγκη, καθὼς τὸ Βάλδα, καθηγητὴ τῆς Ψυχιατρικῆς, γιὰ νὰ τοῦ ψυχολογήσῃ τὴν Ἄννα, τὸν Πέτρο Φέρετ τὸν αἰώνιο τύπο τοῦ κουτοῦ σύζυγου, καὶ τὴν κυρία Δορίνη τὴ μητέρα τῆς Ἄννας ποῦ μόνο καὶ μόνο τὴ χρειάζεται γιὰ ν' ἀνοίξῃ τὸ δράμα. Ὁ Παῦλος Δορίνης, ὁ ἀδερφός τῆς Ἄννας, ποῦ παρουσιάζεται: σὰν ἠθικολόγος, δὲν ἔχει χαραχτήρα ζουγραφισμένο καὶ ἐπιθέλει νὰ μᾶς δείξῃ γιὰ λόγου τοῦ ὁ συγγραφέας δὲν καταφέρνει νὰ τὸ πῇ.

Ἡ γλώσσα τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ἰωσήφ εἶναι φραντζέζικη μεταφρασμένη μὲ ἔλα τὰ ἰδιωματικά στὴ δική μας τὴν καθαρεύουσα, ἢ καλῆτερα εἶναι ἴδια ἢ καθαρεύουσα—καὶ δὲν μποροῦσε παρὰ τέτια νᾶναι ἡ γλώσσα τοῦ κ. Ἰωσήφ.

*

«Ἡ Ζένη μὲ τὸ γέλιο τῆς. Σύγχρονον κοινωνικὸν δράμα εἰς πράξιν» τῆς κυρίας Εἰθηνείας Ζωγράφου. Θέατρο τῆς Νέας Σκηνῆς.

Τὸ ἔργον τῆς κ. Ζωγράφου εἶναι ἀπὸ τὴ συνομοταξία τῶ «λεπτῶν», γιὰ τοῦτο ἀδύναμο καὶ ξερετὸ ἀπὸ τὴν πρώτη λέξη ὡς τὸ τέλος. Οἱ τύποι ἀψυχοὶ καὶ ἀχαραχτήριστοι μὲ φιλοσοφικὲς σκέψεις ποῦ δὲν ταιριάζουνε. Λόγια κοινὰ καὶ κουδέντες ἀερῶδικες μόνο γιὰ νὰ ξεππάσουν ἕσους δὲ νοιώθουν ν' ἀνεβοῦν παραπάνου. Ὅλα φαίνονται ποιητικὰ καὶ δὲν εἶναι, φαίνονται καλοβαλμένα καὶ δὲν εἶναι. Ὁ ψεύτικος διάλογος κ' ἡ ἀκαλαίστητη γλώσσα παρουσιάζουνε τὴν υποτοσύνη γιὰ πράματα καὶ θάματα. Καὶ τὸ δράμα; Ἡ Ζένη, κορίτσι δεκαεντὰ χρονῶ, ποῦ ἔχει τὸ συνήθειο νὰ γελᾷ ὅλη ὥρα, πνίγει τὸν ἔρωτά τῆς μ' ἕνα γέλιο ποῦ κλείνει ὀλά-

κερο τὸν πόνον καὶ τὴ συντριβὴ τῆς, γιὰ χατίρι μιᾶς φιλενάδας τῆς, ποῦ ἀγαπᾷ τὸ ἴδιο πρόσωπο... Ὅσο ἀπὸ σκηηνικὴ τέχνη καὶ ξετύλιμα φυσικὸ τοῦ μύθου, δὲν ἔχει ἡ δραματογράφισσα μῆτε ἰδέα, καθὼς καὶ ἀπὸ ζωὴ καὶ γλώσσα. Μὲ κλεισμένα μάτια καὶ αὐτιὰ ἄς γράφῃ τὸ λοιπὸ «λεπτὰ» ἔργον, ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ ἀλλιῶς. Οἱ δημοσιογράφοι ἀρματωμένοι ἐδῶ γιὰ τοὺς ἐπαινοὺς τῆς ρουτίνας.

«Οἱ Σκλάβοι. Κοινωνικὸν δράμα εἰς τρεῖς πράξεις. Μετέχει τοῦ Ἀδερωφείου διαγωνίσματος». Συγγραφέας Σπ. Νικολόπουλος.

Ἀξίζει ἐπαινοὺς τοῦ κ. Νικολόπουλου ποῦ ἔβαλε μάτι στὴ γύρω μας ζωὴ, καὶ ἀπὸ κει πήρε τοῦ ἔργου του τὴ βάση. Οἱ περισσότεροὶ δραματικοὶ μας πελαγῶνον σὲ ρωμαντικὰς ἄχνας καὶ χάνονται σὲ ὠραιопάθειες, δίχως νὰ σκύβουν σιμὰ τοὺς νὰ ἴδωσιν τὸ σημερινὸ σπίτι ποῦ λιγύζει ἐλημερὲς σφιμένο μὲ τὰ σίδερα τῆς κοινωνικῆς ψευτιᾶς, ποῦ μιὰ βάρβαρη καὶ ἀπολίτιστη κοινωνικὴ ἀνατροφὴ μᾶς κληροδότησε.

Ὁ Σπύρος Βλασιδῆς, ὑπάλληλος μιᾶς ἐταιρίας, δὲν μπορεῖ ν' ἀπαντήσῃ μὲ τὸ μιστό του τὰ μεγάλα ἐξοδα τῆς κακομαθημένης γυναίκας του, ποῦ θέλει νὰ ζῆ πλοῦσια καὶ ποῦ ἐνειρεῖται γιὰ τὴν κόρη τῆς Ἀγνῆ ἕνα πλοῦσιον γαμπρό. Ὁ γαμπρὸς ἔρχεται στὸ πρόσωπο τοῦ Γιώργου Χαριάδη, ποῦ συμπαθεῖ τὴν Ἀγνῆ, καὶ μπαίνει στὸ σπίτι σὰ φίλος. Ἡ κ. Βλασιδῆ συμβουλεύει τὴν Ἀγνῆ νὰ τοῦ πάρῃ ὑπόσκησιν γιὰ γάμον, ἔμωσ ἡ Ἀγνῆ ὄχι μονάχα αὐτὸ δὲν καταφέρνει, μὰ ἀπὸ τὸ Γιώργον μαθαίνει πὼς ὁ πατέρας του ἦρθε ἀπὸ τὴν ἐπαρχία του φέρνοντάς του τελειωμένο συνοικέσιον μὲ μιὰ πλοῦσιον κόρη. Ἡ Ἀγνῆ, τὸν ἰκετεύει ν' ἀρνηθῆ, καὶ αὐτὸς τῆς δηλώνει πὼς δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ, γιὰτι δὲν ἔχει τὰ μέσα νὰ ζήσῃ ἅμα τὸν ἀποκηρύξῃ ὁ πατέρας του. Συντριβεται ἡ κόρη, μὰ ἄξαφνα ἀλλάζει γνώμην λέγοντας πὼς θέλει νὰ ριχθῇ στὴ ζωὴ γιὰ νὰ τὴ γλεντήσῃ. Καὶ τὸ ἴδιον βράδι πηγαίνει σ' ἕνα δημόσιον ἀποκριάτικον χορὸν. Στὸ μεταξὺ ὁ Βλασιδῆς φανερώνεται στὴν ἐταιρία καταχραστής, καὶ δὲν μπορεῖ μ' ὅσα καὶ ἂν κάνει νὰ σταματήσῃ τὸ κακὸ ἔρχεται στὶς τέσσερες τὸ πρωτὸν σπίτι του ἀφανισμένος ἀπὸ τὴ στενοχώρια, ὅπου ἀνταμώνει τὸ γιό του Κώστα, ἕναν ἄεργον καὶ παραλυμένον, βαρεμένον στὸ μέτωπον ἀπὸ τὸ Γιώργον τὸ Χαριάδη ποῦ πήγε νὰ ταῦ ζητήσῃ τὸ λόγο γιὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς ἀδερφῆς του. Ἐομολογίεται ὁ Βλασιδῆς τὴν συφορά του καὶ τὴν ὥρα ποῦ γυρίζει μεθυσμένη ἀπὸ τὸ χορὸν ἡ Ἀγνῆ, ἔρχονται οἱ χωροφύλακες νὰ τὸν πάνε φυλακῆ.

Τὸ δράμα ξετυλίγεται στὴ σκηηνὴ θεατρικώτατα, μὰ χωρὶς ἔξαρσιν καὶ βάλους. Οἱ σκηηνές του βιασμένες ἀπὸ τὴν ψυχολογικὴν μεριά, γιὰ νὰ χωρέσουσιν στὸ μῦθον τοῦ ἔργου. Οἱ συφορὲς δὲν εἶναι τόσο τραγικὲς καὶ «ἀνεπικρόθωτες» ποῦ τις θέλει ὁ συγγραφέας. Τὰ γεγονότα δὲ δικαιολογοῦν μιὰ τέτοια καταστροφὴ, καὶ οἱ σκλάβοι τῆς ζωῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ψευτιᾶς ἔπρεπε νὰ μᾶς δείξουν τὸ δρόμον πρὸς τὴν λευτεριά, καὶ ὄχι νὰ κλαίνοσιν ὡς Ἱεραμίεσ καὶ νὰ δέχονται ὅλα ὅπως ἔρχονται. Μὰ ὁ κ. Νικολόπουλος δὲν ἀνέβηκε σὲ σκηηνὴ νὰ πολεμήσῃ, θέλησε μόνον νὰ ζουγραφίσῃ. Καὶ τοῦτο ἦν τὸ κατὰφερνον καλύτερα ἢ γνώριζε τὴν σκηηνικὴν τέχνην, ἢ βάρθονε στὰ ψυχολογικὰ τοῦ κάθε χαρακτήρα. ἂν ἔπλεκε στὸ μῦθον τὸ ζωντανώτερον καὶ πῶς πραγματικά. Συνολικὰ νὰ τὸ κρίνομεν τὸ βρίσκομε ὡς ἔργον μέτριον ποῦ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ταραξῇ τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ. Καὶ ἔμωσ ἕνα μέτριον ἔργον κατὰ ἀξίει: στὴν ἐποχὴν ποῦ ἡ σκηηνὴ μᾶς πᾶει νὰ βουλιάζῃ ἀπὸ τ' ἀνισόρροπα πετάματα πρὸς τ' ἄστρα.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ.—Χάσατε ὅσοι δὲ διαβάσατε τὸν «κατὰ τῆς ἐκκαθαρίσεως» λόγον τοῦ Μιστριώτη, ὅπως τὸν ἀποθησαύρισε σατανικώτατα γελοιογραφημένον στὴν «Ἑλλάδα» (29 Ἰουλίου) τὸ «Κεντρί», ἔ Σταματίου δηλαδὴ. Πάρτε μετὰ τὸν ἐπίλογον :

«Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, καίπερ ἀτυχήσασα ἐν τοῖς σεισμοῖς, τοῖς λιμοῖς καὶ ταῖς τρικυμίαις τῶν μεταθέσεων, ὅμως δὲν ἀπέβαλε τὴν ἐμφυτον αὐτῆς Δημοκρατικὴν πονηρίαν, ἣν ἐγὼ καλῶς ἐπιστάμενος, ἔσαι φωστήρ τῆς Ἀνατολῆς ἤμην, εἶμαι καὶ ἔσομαι, φωστήρ, οὐ τὸ φῶς τόσον ἰσχυρῶς ἐπιφρίπτεται, ὡς εἰς τυφλοὺς ὄλους μεταβάλλει τοὺς εἰς ἐμὲ προστρέχοντας. Ἰατταταί !»

Μ' ἔλη τὴν ἐκλογικὴν παραζάλην, πάλιν δὲν ἀμέλησε ἡ «Ἀκρόπολις» τὸ ζήτημά μας. Στὸ φύλλον τῆς 11 Αὐγούστου, ἔσηκῶνοντα ἀπὸ τοὺς «Γάμους» τῆς Λόντρας μιὰ βιβλιοκρισίαν ποῦ μᾶς λέει πὼς λέει : «Ἡ Ἑλλὰς πράγματι πολὺ ὀλίγας ἐλπίδας ἔχει νὰ γίνῃ αἰσθητὴ εἰς τὴν παγκόσμιον οἰκονομίαν ἐφ' ὅσον δὲν ἀπαλλάσσεται τῶν τριῶν προσφιλῶν τῆς ἀδυναμιῶν—ἦτοι τῶν πολλῶν ἐορτῶν τῆς, τοῦ ἀπληροκαίωμένου ἡμερολογίου τῆς καὶ τοῦ ἀρχαίου τῆς ἀλφαβήτου», βάζει κ' ἡ ἴδια τὸ ἀλάτι τῆς ἀλάτι ὅμως νοθεμένο μ' ἄσβεστόπετρας τῆς καθαρῆς. Δὲν εἶμεθα ἔθνος ζωντανόν. Οὔτε γλωσσικῶς, οὔτε ἐκκλησιαστικῶς, οὔτε ἐμπορικῶς, οὔτε

κοινωνικώς! Τι τὸ θέλομεν τὸ παλαιό, τὸ ἀμαρτωλὸ ἡμερολόγιο; Τι τὴν θέλομεν τὴν τούρκικην ὀκάν; Τι τὸν θέλομεν τὸν τούρκικον πῆχυν; Τι τὴν θέλομεν τὴν νεκρὰν γλώσσαν μέσα εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα; Τι τὰς θέλομεν τὰς τόσας ἐορτάς; Τι τοὺς θέλομεν τοὺς τόσους παπάδες; Τι τὴν θέλομεν τὴν ἀρχαίαν γραμματικὴν; Νὰ διατί εἴμεθα φτωχοί, ἄπολοι, ἀπόλειμοι, οἰκτροί. Νὰ διατί δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μᾶς σώσουν πολιτικοὶ ἄνδρες πλέον, διότι ἔχομεν ἀνάγκην Κοινωνιολόγων καὶ Μεταρρυθμιστῶν.»

Καὶ σ' ἄλλο φύλλο τῆς (14 Αὐγ.) πάλ' ἢ «Ἀκρόπολη» ρωτᾷ: «Ἐμάθητε τὸ νέο;—Εὐταξίας ἐ Ἰθανάσιος, ἐ ὑπερκαθαριστής, ἐ γράφων σὰν τὸν Ἠλοῦταρχον καὶ σὰν τὸν Ξενοφῶντα, ὅταν εἶδε τὰ στενὰ πρὸ τῶν ἐκλογῶν, ποῦ ἔπρεπε νὰ στείλῃ μίαν προκήρυξιν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς του, διὰ νὰ τὴν ἐνοήσουν, τὴν ἔγραψε εἰς τὴν δημῶδη, τὴν δημῶδη, τὴν δημῶδη. Τώρα ἔμωσ εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, ποῦ δὲν θὰ ἔχῃ ἀνάγκην τῶν ἐκλογέων του, θὰ ὀμιλῇ στὴν καθαρεύουσαν, στὴν καθαρεύουσαν, στὴν καθαρεύουσαν. Ὡστε ἄλλοῦ Ἡσαῦ, καὶ ἄλλοῦ Ἰακώδ.»

Ἡ Κοινή Γνώμη

ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ἀγαπητὲ κ. Ταγκόπουλε,

Λίγον καιρὸ ἔχω ποῦ βρίσκομαι στὴν Ἀθήνα. Ἀκόμα πρὶν ἔρθω, ἤξερα πῶς εἶτανε ν' ἀνοίξει: ἐδῶ τὸ πρότυπο δημοτικὸν σχολεῖο. Συλλογιόμουνα. Νὰ τὸ μεγαλύτερον κ' ἐθνικότερον ἔργον. Νὰ σωστὴ ἐπανάστασις. Νὰ πῶς σπάνουνε οἱ ἔθνοφάγες ἀλλοσίδες τοῦ ψευδοδασκαλισμοῦ. Σ' ἀπτὸ στηρίζω τὴν ἐλπίδες μου γιὰ τὸ ξαναγέννημα τῆς Ῥωμοσύνης. Καὶ βέβαια. Μοῦχλες καὶ σαπίλες ἀπὸ περασμένες ἐποχὰς δὲ θὰ ὑπάρξουνε μέσα. Τίμια καὶ ἀνοκνη δουλειὰ, ζῶν καὶ γερὸν περπάτημα, σύφωνα μὲ τ' ἀληθινὸν προδεφτικὸν ἀνέμα, ποῦ μελετᾷ, διαλέει καὶ πάντα ζῆτᾷ τὴν καλλίτερον ἐθνικὴν μαρκατάστασιν ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους λαούς. Μερικοὶ φίλοι καὶ μελετητὰδες τοῦ ζητημάτου, καὶ στὴν Πόλιν καὶ στὴν Μπρούσα, τὸ βρήκανε λίγο πρόωρον τὸ ἔργον. Ἐδῶ δὲν ξέρω ἀκόμα καλὰ καλὰ τί λένε, γιὰτί, ὅπως εἶπα, ἔχω λίγον καιρὸν ποῦ ἤρθα καὶ δὲ μίλησα μ' ὄλουνοὺς. Ἄλλοι μοῦ φέρνανε πιχειρήματα πῶς ἢ γλώσσα δὲν καταστάλαξε ἀκόμα—ἢ γλώσσα μόνον σὰν πάψει νὰ μιλιέται ξέρω πῶς κατασταλάζει—πῶς οἱ ἀντίθετοί μας εἶναι βάρβαροι μπουλούκι ἀσύνταχτοι καὶ θὰ μᾶς πολεμήσουνε μὲ τὸν πῦρ ἀπολίτιστο τρόπο—καὶ ἀπτὸ δὲ μὲ μέλει—πῶς βιβλία

δὲν ἔχομεν, πῶς δασκάλοι γιὰ ν' ἀναλάβουσι τὸ ἔργον δὲν ὑπάρχουσι κτλ. κτλ. Νὰ μὲ συμπαθῶνε. Εἶμαι τῆς ἰδέας πῶς καθόλου πρόωρον δὲν εἶναι, πῶς ἔπρεπε καὶ στὴν Πόλιν, καὶ μάλιστα πρὸ καιροῦ, ν' ἀνοίξει: ἕνα, γιὰτί ἀρκετοὶ πατέρες τὸ λαχταροῦνε καὶ πῶτεροι θὰν τὸ ὑποστηρίξουσι, ἄμα δοῦνε τί θὰ πεῖ ἀληθινὴν δουλειὰ καὶ ἀληθινὸν δάσκαλον. Ὅσο γιὰ τὰ βιβλία, θαρρῶ πῶς μόνον μ' ἕνα ἀναγνωστικόν γιὰ κάθε μιὰ ἀπ' τὴν πέντε τάξιν ἢ δουλειὰ τελέσει. Ὅλα τ' ἄλλα τὰ μαθήματα λαμπρότατα μπορεῖ νὰ γίνουσι δίχως βιβλία. Τὸ δοκίμασα, χώρια ἀπ' ἄλλες φορές, καὶ τώρα ὑστερνὰ τρία χρόνια μὲ τὴν σειράν, διεπτύνοντας τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τοῦ Νιχιουροῦ τῆς Μπρούσας. Στὰ Μαθηματικὰ, στὴν Γεωγραφίαν, στὴν Ἱστορίαν, στὰ Φυσικὰ, στὴν Χημείαν, στὰ Ἰερὰ κ. ἄ. τί χρειάζονται, παρακαλῶ, τὰ βιβλία σὲ χέρια παιδιῶν ἴσαμε δώδεκα δεκατρίω χρόνῳ; Ἀγάλια γάλια, καταπῶς πάμε, θὰ καταντήσει νὰ δίνουσι βιβλία στῶν παιδιῶν μας τὰ χέρια καὶ γιὰ τὴν Γυμναστικὴν, γιὰ τὴν Μουσικὴν, γιὰ τὴν Ἰχθυογραφίαν κ' ἔχει ὁ Θεός. Γιὰ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, ποῦ γιὰ μὲνα θὰχει μόνον πέντε τάξιν (ἔξωθεν θὰ ὑπάρχει προκαταρτικὴ τάξις μὲ δυνατὰ μελετημένον καὶ παιδαγωγικόν δάσκαλον ἢ δασκάλισσαν. Ἐδῶ θὰ καταγίνουσι τὰ παιδιὰ σὲ πολλὰς ἐργασίας, θὰ μαθαίνουσι χιλιάδες πράματα, θὰ παίζουσι, θὰ τραγουδοῦνε, θὰ μαθαίνουσι ν' ἀγαποῦνε τὸ καλόν. Μόνον ἀνάγνωσις δὲ θὰ μαθαίνουσι. Ἀπτὴ θ' ἀρχίζει μ' ἄλλα μαθήματα στὴν Πρώτη τῶν πέντε τοῦ Δημοτικοῦ) χώρια ἀπ' τ' Ἀναγνωστικόν, ὅλα τ' ἄλλα εἶναι μπόσιχο, πολὺ μπόσιχο πρᾶμα. Συντελοῦνε μόνον γιὰ τὸ γέμισμα τῆς τζέπης τοῦ κάθε ἀσυνείδητου ἐκμεταλλευτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ γιὰ τὴν τεμπελιά τῶν δασκάλων, ποῦ ἀφορμὰς γυρᾶνε νὰ ξεπληρώνονται, νὰ σχολαστικίζουσι καὶ νὰ ἴναι πάντα ἀφαιρέμενος. Τέτοιαι ἀκαθαρσίαι δὲν εἶναι δυνατὸν καὶ δὲν πιστέδω νὰ ὑπάρχουσι στὸ Πρότυπον. Μᾶς χρειάζονται, θὰ μοῦ πεῖτε ἴσως, ἀναγνωστικὰ γιὰ τὰ πέντε χρόνια. Γιὰ τὴν ὥραν μποροῦμε πολὺ ὥραια νὰ περάσουσι τὴν πρώτην χρονίαν μὲ τὰ καλλίτερα ἀπ' ὅσα ἔχομεν, ἢ καὶ χωρὶς ἀπτὰ, ἀνίσως καὶ δὲν ἐγδοθοῦνε νωρὶς τὰ δημοτικὰ μας ἀναγνωστικὰ, ποῦ ἀρκετοὶ δικοὶ μας δασκάλοι ἔχουσι γραμμένα, καθὼς μαθαίνω. Ἀπτὸ καθόλου δὲ μὲ σκοτίζει. Τὸ μόνον ποῦ μὲ κάνει νὰ συλλογιόμουμαι εἶναι τὸ ζήτημα τῆς παιδαγωγικῆς μόρφωσης καὶ δύναντος τοῦ δασκάλου, ποῦ γιὰ πρώτην φοράν θὰ διδάξει: σὲ πρώτην φοράν συστημένον ἐθνικὸν δημοτικὸν σχολεῖον, καὶ ὅλοι θὰχοῦνε ἀπάνω του τὰ μάτια τοὺς καὶ δικοὶ καὶ ξένοι. Κάθε του παρατήρησις, κάθε λόγος, κάθε κίνησις πρέπει νὰ δείχνουσι ἄθρονον, ποῦ κατέχει τί θὰ πεῖ ἀληθινὴν

παιδαγωγία, πού μελέτησε βαθιά και γνωρίζει φιλογραμμισμένα και τὸ μικρότερο σάλεσμα τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. Χωρὶς ἀπὸ τὸ ὄλικό, δὲν πρέπει νὰ δεχτεῖ νὰ διδάξει στὸ Πρότυπο, ὅποιος κι ἂν εἶναι κι ἂς ἔχει μελετημένα ὅλα τὰ παιδαγωγικὰ συστήματα, πού ὅσο τέλεια κι ἂν εἶναι, δὲ θὰν τονὲ φελέσουν πολὺ, ἀνίσως και δὲ βάρθουνε στὶς χάρες, στὶς ιδιοτροπίες και στὶς ἀρρώστιες τοῦ Ρωμαϊκοῦ τοῦ χαρακτήρα και δὲ μόρφωσε γι' ἀπτόνε τὸ πρεπούμενο διδαχτικὸ σύστημα. Ἐν ὁ δάσκαλος πού θὰ διδάξει στὸ Πρότυπο, εἶναι ἀπ' τοὺς δημοτικιστάδες, πού ἀγαπήσαν τὴ Δημοτικὴ μόνο και μόνο γιὰ νὰ φαίνονται πὼς παρακολουθοῦνε τάχα τὸ ζήτημα, κάλλια νὰ λείψει. Ἐμεῖς τουλάχιστο στὴν Πύλη και σ' ἄλλα τὰ μέρη, πού δουλέβουμε ταπεινὰ γιὰ τὸ ζήτημα, τὸ δάσκαλο τότε θέλουμε ὅπως τότε ζουγράφισα παραπάνω, γιὰ νὰ ἴναι ἱκανὸς νὰ βάζει στὴ θέση του κάθε ψεφτοπαιδαγωγὸ γιὰ τὴν ἐργασία πού θὰ γίνεται μέσ' στὸ Πρότυπο. Τὶς ιδέες του, ἀνίσως και δὲ θέλουνε νὰ τίς παραδεχτοῦνε οἱ ἄλλοι, νὰ μὴν μποροῦν ὅμως και νὰ τίς γκρεμίσουν. Ὁ τέτιος ὁ δάσκαλος θὰ βοηθήσει τὸ ἔργο τοῦ Δημοτικισμοῦ, ὅσο δὲ θὰ μπορούσανε νὰ τὸ στηρίξουν κ' ἑκάτὸ δυνατοὶ λογογράφοι, γιὰτὶ θὰ δείχνει ἔργα κι ὄχι μόνο λόγια. Οἱ βδομαδιάτικες, οἱ μηνιάτικες κ' οἱ χρονιάτικες παρατήρησές του θὰ χύσουνε δυνατὸ φῶς και θὰ φέρουνε στὰ σύγκαλά τῆς τῆ Ρωμισούνῃ και δὲ θὰν τὴν ἀφίσουνε νὰ κυλιέται στὴ λασπουριά πού βλέπουμε. Θὰ ἴναι πρόθυμος νὰ ξηγαῖ στὸν καθένα τὴν παιδαγωγικὴ δύναμη πῶχει κάθε λέξη πού λέει στὸ κάθε θέμα πού θὰ ξεδιπλώνει: μπρός στοὺς μαθητάδες. Θὰ ἴναι πρότυπο καθάριας δημοτικῆς ὁμιλίας και κανεὶς δὲ θὰ κοιτᾷ νὰ τοῦ λέει πὼς εἶναι δάσκαλος δημοτικιστῆς και δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσει ἀλάθεφτα τῆ γλώσσα πού διδάχνει. Θὰ ἴναι σὲ θέση, ἀμέσως ἀπ' τὸ τέλος τῆς πρώτης βδομάδας ἢ τὸ πολὺ τοῦ πρώτου μήνα νὰ δείξει και στοὺς τυφλοὺς ἀκόμα τὴν καταπληχτικὴ διαφορά πού θάχουνε στὴ μάθηση και στοὺς τρόπους και σ' ὅλα τὰ χρειαζοῦμενα οἱ μαθητάδες του ἀπ' τοὺς μαθητάδες πού θὰ ἴναι σ' ἄλλα σχολεῖα. Θὰ ἴναι σὲ θέση νὰ παρουσιάσει τὸν τελειοδίδαχτο τοῦ Πρότυπου πολὺ ἀνώτερο και στὶς ἰδέες, και στὴν Κρίση και στὸ κατάπιασμα κάθε δουλειᾶς ἀπ' τοὺς τελειοδιδάχτους πού θὰ ἴναι βγαλμένοι ἀπ' ἄλλα σχολεῖα, πού θάχουνε και δυὸ και τρία χρόνια μαθητικῆς ζωῆς περισσότερα. Μὲ τέτοια δύναμη κ' ἱκανότη ὁ δάσκαλος τοῦ Πρότυπου θὰ πείσει και Κυβέρνηση και πλουσίους και φτωχοὺς και γραμματισμένους και ἀγράμματους νὰ συντρέξουνε τὸ ἐθνικώτατο ἀπτό ἔργο, πού μεγαλῆτερο δὲν ξέρω.

Οἱ ἔφοροι, πού δείξανε μὲ τὴν Ἐγκύκλιο, πὼς κατέχουν ἀμέτρητα σκαλιὰ κάλλιτερα πὰ κάθε λογοπατριώτη τὸ ζήτημα τὸ Ἐθνικό, δὲν ἔχουν ἀνάγκη βέβαια νὰ τοὺς δείξει κανεὶς, πὼς ὁ καλὸς κι ὁ μορφωμένος δάσκαλος θ' ἀναδείξει τὸ Πρότυπο.

Μὲ ὑπόληψη
ΤΟΠΑΡΗΣ

ΓΙΑ ΤΗ «Φ. ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ»

Καπερναιόμ. 20 Ἀλωνᾶρι, 1910.

Φίλε «Νουμά»,

Τὶ ἀπόγινε ἢ «Φοιτητικὴ Συντροφιά»; Εἶχαμε ὄλοι καταλάβει πὼς ὁ Νουμάς τῆς παραχώρησε ἕνα του κατεβατό, ὅπου κάθε βδομάδα θὰ βλέπαμε (και καμαρώναμε) τὸ ἱστορικὸ τῆς ἐνεργείας τῆς. Μὰ καιρὸ τώρα δὲν εἶδαμε τίποτα. Μήπως πομφόλυξ ἦν και διελύθη, ἀράχνη ἦν και διεσπάζθη; Ἡ ρωμαίικα, μήπως βάσταξε ἀπὸ τίς ἀγκυνάρες ὡς στὰ κουκιά; (Ἐπειδὴ συστάθηκε ἀνοιξη.) Ἐν ἀπτό τῆς ἔτυχε, δὲν εἶναι ἢ πρώτη κι' ἂς παρεγορηθῆ.

Μὲ ἀποπέσομα
ΑΠ' ὉΠΟΥΛΟΣ

Σημ. τοῦ «Νουμά». — Κοίταξε τὸ φύλλο 400, σελ. 21, νὰ δεῖς πὼς ἐργάζεται.

ΑΘΗΝΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

(Σ' ἕνα φίλο, στὰ ξένα)

Ἀθήνα, 19 τοῦ Τριμητί.

Ἦανε κ' οἱ ἐκλογές γιὰ τὴν Ἐθνικὴ συνέλεψη. Τάποτελέσματα: ὡς 140 θεσοκικοὶ, ὡς 110 ραλλικοὶ, ὡς 100 ἀνεξάρτητοι και ἄλλοι. Πρώτος ὁ Βενιζέλος ἀπὸ τὸ νομὸ Ἀττικοβοιωτίας, κι ὀργῆ Θεοῦ στὰ κόμματα και στοὺς Νεότουρκους, πού λυσάξανε στὶς φοβέρες γιὰ λογαριασμό του, πὼς θὰ τοῦ δημέψουνε τὴν περιουσία, πὼς πρέπει νὰ δηλώση πὼς δὲ θάνακατωθῆ ὅσο πού ζῆ στὸ Κρητικὸ ζήτημα, πὼς θὰ μᾶς κηρύξουνε τὸν πόλεμο ἂν τύχη και γίνῃ πρωθυπουργὸς στὴν Ἑλλάδα ἕνας προδότης τῆς Τουρκίας, κτλ. κτλ. Ἡ Πύλη, ὡς τόσο, τὴ μιὰ μέρα σύσταινε στὸν τούρκικο τύπο νὰ μὴ δίνῃ σημασία στὴν ἐκλογὴ τοῦ Βενιζέλου, ἀφοῦ εἶπε κι ὁ Πισὼν στὸν Τούρκο πρέσβη στὸ Παρίσι, πὼς μὲ τὴν ἐκλογὴ αὐτὴ δὲν ἔχουνε τίποτα νὰ πάθουνε τὰ τούρκικα συμφέροντα, και τὴν ἄλλη μέρα ἔστειλε νότες γιὰ τὴν ἐκλογὴ, και τάγματα και μεραρχίες γιὰ τὰ σύνορά μας, ὅπου διώριζε ἀρχηγὸ τὸν Τουργούτ-Σεφκέτη, ἀμα, ἐννοεῖται, κι αὐτὸς ξεμπερδέψῃ ἀπὸ τὴν ἀλβανικὴ ἐπανάσταση. Και τὸ

μπούκοτάρισμα πάντα τὸ δρόμο του, μ' όλες τις διαμαρτυρίες τοῦ Γρουπάρη. Σὲ μιὰ του δ' όμως, πού γύρισε καὶ ἀπόζημίωση 20 ἑκατομμύρια γιὰ ἑσα ζημιώθηκε τὸ ἑλληνικὸ ἐμπόριο, εἶδαν κ' ἐγγλέζικο δάχτυλο οἱ Τούρκοι.

Μὰ δὲ βρίσκεις σειρά μαζί τους, οὔτε σ' αὐτὸ οὔτε σὲ κανένα ζήτημα. Στὸ Πατριαρχικὸ, μίλησε μιὰ ὁ Σουλτάνος πὼς εἶναι λυπημένος γιὰ τὰ ἐπεισόδια, καὶ φάνηκε ἡ Πύλη κἄπως ὑποχωρητικὴ γιὰ τὴν Ἐθνοσυνέλεψη μὲ τὸν ἔρο νὰ παρυσιοκεταὶ σ' αὐτὴ καὶ σουλτανικὸς ἐπίτροπος, τὴν ἄλλη όμως τὰ γύρισε καὶ παράγγειλε βίαια μέτρα στὶς ἐπαρχίες γιὰ νὰ πάψουν οἱ ἐκλογές καὶ νὰ καταγγελθοῦν ὅσοι βγήκαν ἀντιπρόσωποι τῆς Ρωμοσύνης. Καὶ οὔτε καρφὶ τῆς καίγεται μὲ τὸ δριμύτατο ὑπόμνημα πού στείλανε οἱ Ὀθωμανορωμοὶ βουλευτᾶδες στὸ Σεχουλισλάμη γιὰ τὰ καινοτικὰ ζητήματα. Οὔτε γιὰ τοὺς Σαμιώτες πού διαμαρτυρήθηκαν στὶς Δυνάμεις γιὰ τὸν Κοπάση τους. Καὶ ὅλο ἀκούμε πὼς πᾶζαρεύει νέα καράβια ἢ Τουρκία, πὼς θὰ ἐφαρμόσῃ «ἀγγλικὸ πρόγραμμα» γιὰ τὸ στόλο της, ἂν καὶ ἡ Γερμανία δὲν τῆς στέλνει τώρα τὰ δυὸ θωρακωτὰ πού τῆς πούλησε, πρὶν πάρῃ τὸν παρά στὸ χέρι. Καὶ στὰ συλλαλητήρια πού κάνουν οἱ Σέρβοι γιὰ τοὺς φόνους τῶν ὑπόδουλων, ἀπαντᾷ μὲ συνάντηση τοῦ Χακὴ μὲ τὸ Μιλοδάνοβιτς. Καὶ στοὺς Βουλγάρους ὅλο καὶ ὑποχωρεῖ, γιὰ νάχῃ ἀσφαλισμένες τις πλάτες, ἂν τὰ βάλῃ μ' ἐμᾶς· ἀφοῦ καὶ γιὰ τοὺς Βουλγαρομακεδόνες πρόσφυγες πού γυρίζουνε στὸ τούρκικο δίνει «ἀπόδειξη παραλαβῆς» στοὺς ὀρφύλακες τοῦ Φερδινάντου.

Στὸ ἀναμεταξύ ὁ Βενιζέλος, ἀφοῦ μίλησε στὴ Ρώμη μὲ τὸ Σαν-Τζουλιάνο, τὸν Ἰταλὸ ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἔφυγε γιὰ τὸ Τραέστι καὶ ἐπὶ ἐκεῖ γιὰ τὰ τὰ Χανιά. Θάρθη ἐδῶ γιὰ τὴν Ἐθνοσυνέλεψη, κι ὁ κόσμος, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ Ράλλη, τὸν περιμένει νάρθη πρωθυπουργός. Παίρνει καὶ δίνει ἐδῶ ἡ συζήτηση τί θὰ εἶναι ἡ Ἐθνοσυνέλεψη: Ἀναθεωρητικὴ ἢ Συνταχτικὴ; Ἦρθε ὁ Διάδοχος ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, καὶ ξανάφυγε μὲ θωρακωτὸ, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδας στὸ Μαυροβούνι πού γιορτάζει τὴν ἀνακήρυξή του σὲ βασιλεία. Γύρισε κι ὁ Βασιλιάς ἀπὸ τὴν Ἰηνο καὶ πάλι ξανάφυγε γιὰ νὰ ξακολοθῆσῃ τὸ ταξίδι του στὰ Δωδεκάνησα. Διοριστήκανε κι ἄλλοι καθηγητᾶδες στὸ Πανεπιστήμιο, καὶ ὁ κ. Ν. Τριανταφυλλίδης διευθυντῆς στὸ Πολυτεχνεῖο. Διορίστηκε καπετάνιος γιὰ νὰ παραλάβῃ, τὸ θωρακωτὸ «Ἀδέρων» ὁ κ. Ι. Δαμιανός, πού ἔκαμε καὶ ὑπουργός. Ἦ τιμὴ τῆς σταφίδας ἀνέθηκε σὲ 200 δραχμῆς, ἐξαιτίας τῆς μικρῆς σοδειᾶς. Ἦ χολέρα ἀπὸ τὴ Ρωσία καὶ τὴν Ἰταλία μᾶς

κοντοζύγωσε· γινῆκανε κρούσματα καὶ στὴν Πόλη. Καί, ἀφοῦ μὲ ρωτᾷς γιὰ τὴν Ἐχτεση τῶ Βρυξελλῶν, ὅπου ἐγινε καταστροφή ἀπὸ φωτιά, σοῦ λέω πὼς ἐμεῖς ἐδῶ δὲ ζημιωθήκαμε τίποτα, γιὰτὶ καὶ τίποτα δὲν εἶχαμε σταλμένα.

ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

Γράφοντας τὸ «Σκρίπ» (17 Αὐγούστου, σελ. 1, στήλη 6 καὶ σελ. 2 στήλη 1) γιὰ ἓνα δράμα μ' ἑλληνικὴ ὑπόθεση, γραμμένο ἀπὸ τὸ Γερμανὸ ποιητὴ Κλάϊστ. Ἐυδορατίζει τὴν Ἀμαζόνα Πενθελεία ὀχτὼ φορές καὶ τὴ βγάζει... Πεντεξιλία.

Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Τὸ «Ἠλιοφάγαρο», τὸ περίφημο βιβλιαράκι τοῦ Λ. Πάλλη, πού τόσο φωτεινὰ κ' ἐλευστικὰ μπάζει τὸν κάλλε ἀναγνώστη σὰ μυστικὰ τῆς Κοσμογραφίας, ξανατυπώθηκε (Ἀεφτερη χιλιάδα. Ἀθήνα, τυπογραφεῖο «Ἐστία», 1910, σελ. 113), μὲ τὸ καινούριο τονολογικὸ σύστημα τῆ φορά τούτη, καὶ χαρίζεται σ' ὅποιον τὸ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ τυγραφεῖο.

— Εἶδαμε πὼς τὸ παίημα «Ἦμος ἀφισρωμένος στὸ Jean Moreas» τοῦ Μ. Μαλακᾶση μεταφράστηκε γαλλικὰ καὶ τυπώθηκε στὸ παρισιάνικο περιοδικὸ «Vers et Prose».

— Εἶδαμε ἀκόμα πὼς γιὰ τ' «Ἀγριοπούδα», τὰ ἑμῶρα ποιήματα τοῦ Νίκου Σαντοριναίου, ἔγραψε βέλγικο-κρυσία ὁ Ἰταλὸς καθηγητῆς κ. G. Barone στὴν ἐφημερίδα «Il Carattere» τοῦ Σάρνου.

— Καὶ εἶδαμε καὶ τὸ θάμα· νὰ πιάσῃ στὴ Λόντρα μιὰ εἰκὴ πού ἔκαμε στὴν Ἀθήνα ὁ Νιρβάνας σ' ἓνα χρονολογικὸν του γιὰ τις κωμικοσουριῆς πού γίνονται γύρο στὸν Ἀβερῶσειο Δραματικὸ Διαγωνισμό.

— Ἐγραψε πὼς πρέπει νὰ ξανατυπώθῃ στὴν «Ἐστία» ἓνα ἐπίκαιρο, ἂν καὶ παλιὸ διήγημα τοῦ κ. Γρ. Σενόπουλου γιὰ τοὺς ποιητικὸς διαγωνισμούς.

— Καὶ τὸ διήγημα, «ὁ Λοποδοτῆς», τυπωνότανε στὸν «Hellenic Herald», στὸ φυλλάδιο τοῦ Ἄλωνάρη, πρωτότυπο ἀρχαιοπροπέστατο κείμενο καὶ ἀγγλικὴ μετάφραση πλάτ-πλάτ.

— Ρωμαίικα ὡς τόσο δὲν τὸ μετάφρασε κανεὶς ἀκόμα.

— Ἀκούσαμε πὼς σ' ἓναν κύκλο θεατροφιλολογικῶ, μιλώντας ὁ κ. Σενόπουλος γιὰ τὴν «Ἀγγέλω», τὸ δράμα τοῦ κ. Μαρτέλλου πού παίχτηκε αὐτὰς τις μέρες ἀπὸ τὸ θέατρο τῆς κυρίας Βασιλείας Στεφάνου, τὸ κήρυχνε πρῶτο καὶ καλῆτερο ἀπ' ὅλα τῆς φετεινῆς χρονιάς.

— «Ὅλα τὰ ἔργα, ἔλεγε, καὶ τῶν 20 μας τῆς Ἐταιρίας τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων, νὰ ξεζουμισθῆ, δὲ θὰ βρῆς τόση δύναμη καὶ τέχνη,—ιδίως στὴ δευτέρῃ πράξῃ!»

— Μᾶς εἶπαν κ' ἐμᾶς ἀξιόπιστοι μάρτυρες πού εἶδαν κι ἀκούσανε τὰ κακοῦργήματα τῆς Ἀγγέλω, πὼς δικίο ἔχει ὁ κ. Σενόπουλος, ὅσο γιὰ τὴν τέχνη μόνο.

— Γιὰτὶ στὴ δυνάμη, καμιά θηλοκιά ἡρωίδα τοῦ θεάτρου δὲ φτάνει τὴ «Ραχήλ».

-- Τώρα, άνωσως δήτε τάντιθετα σέ καμιά κριτική του. μήν παραξενευτήτε. Ο κ. Ξενόπουλος μπορεί νά δικαιολογήθῃ πώς έπαιζε στους άκροατές τής προσηυρικής κριτικής του δραμμάτων (ήγουν φάρσα).-- τό νέο του φιλολογικό είδος. πού τόσο τό πετυχαίνει.

-- Γλέντι δυνατό μέ τό σοφό Γαρόδικα πού έστησε κανυγά «περί έδρας Νικιά». και όόστον διατριβές τή σοφή έρίζοντε.

-- Και ό νεοπροβλήτος καθηγητής «εξθέγγατο μεγαλοπρεπώς». μάζ λέει ή «Ακρόπολη» πώς κοντά στους άλλους επιστημονικούς σου τίτλους πρέπει νάραδιάζεις και τά βιβλία πού...άγοράζεις από τά ξένα βιβλιοπωλεία.

-- Κοντά σ' αυτό παραξενεύεται ή «Ακρόπολη» και μέ τούς κκ. «συγγραφείς τών «Παναθηναίων» πού δέν βρίσκουν άλλα κωμικά θέματα γύρω των και εΐταν ανάγκη νά παραλάβουν στά τετραστάγια των τόν νέον καθηγητήν τής Μαιευτικής». τόν κ. Μπούκουρα δηλαδή. φέλοντάς του μάλιστα πώς έγινε καθηγητής γιά νάβρη νύφη. ένθ ό ά-θρωπος έχει χρόνια παντρεμένος.

-- Από τά σύννεφα μάζ έρχεται ή «Ακρόπολη» και δέν ξέρει πώς είτε «εταιρία διαφημίσεων και τοιχοκολλήσεων» είτε «εταιρία θεατρικών επηρωγήσεων» πής. τό ίδιο λέει, και βάζει στό στόμα τών άνίδων θεατρίνων ζτι σ' ά-ρέσει :

-- Είδατε πως σε γλωσσώσε εντε ο Πενεός και από την πληγή της φυλλαδοποίησης στην Αθήνα μας.

-- Αφού τον κάμανε άνάγνωσμα οι έχτρικές του φη-μερίδες. τώρα πενταρχολογούν σέ βάρος του οι τάχατες φί-λοι του φυλλαδογράφου.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Σπ. Α. έδω. Νά μάζ συμπαιξς, πού δέν καταλά-βαμε από μάζ άρχής τόν καλό σκοπό σου. Μά γιά νά κα-ταπιστώσες τέτοις έργς, σημαίνει: πώς είσαι καλά άρματο-μένος και τί χρειάζεσαι. Ξένες οδηγίες νά τό βγάλεις πέρα: κάλλιο τότε νάστειανες τό φούρνο τού Ναστραντή, κι έχι έργο τέχνης. Όσο γιά τήν ιδέα, τό ξέρουμε δά όλοι μας. πώς κάθε ιδέα, από τίς ρωμαντικώτερες ίσα μέ τίς ρεαλι-στικώτερες, είναι καλή, γιά τό θέατρο. μά ή τεχνίτης στήν έχτέλεση φαίνεται άν είναι τεχνίτης: και δέν είναι. ποτέ τεχνίτης όποιος δέ δουλέψε μέ τά δικά του χέρια. ούτε ποιητής όποιος γυρεύει νά πετάξη μέ ξένα φτερά.-- Σ' ένα μουσικάντη, έδω. Μά τό βάζαμε τό γράμμα σου γιά τή «μουσική και κριτική», άν έσύ μέ τά παραδείγματα πού φέρνεις δέν τό μεδίκευες τό ζήτημα, ένθ ό Βάρβογλης, μέ τά δικά του, τό γενικεύει. Κι αυτός είναι ό κόμπος. Αφού μάζ λέει πώς ό Πίνδαρος εΐτανε και «μέγας μουσι-κός», σου λέμε κ' έμεις: τάχα κι ό Βάγνερ δέν εΐτανε και «μέγας ποιητής»: --δ. Μελ. Λογ. στή Γενέρι. Αλλάξαμε τό κατατόπι. Ποίημα δέ λέβαμε.

Τό χρέος του πρέπει νά κάμῃ ό καθένας, έσο ζή, και τήν πεποίθηση πού έχει μέσα ρίζωμένη στήν καρδιά του, σά σκλάβος νά τήν άκούη. Η πεποίθηση μέσα φωνάζει κ' ή φωνή της, άμα βρον-τήση μέσα στό στήθος, πρέπει μέ κάθε τρόπο δξω νά βγῃ. ΨΥΧΑΡΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι κάταθέσεις

Καταθέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια

Τροποποιηθείςτε τής κλίμακος τών τόκων τών εις τρα-πεζικά γραμμάτια νέων έντόκων καταθέσεων έν όψει ή επί προθεσμια, δηλοποιείται, ότι από 15 Απριλίου 1909 ή Έθνική Τράπεζα τής Ελλάδος δέχεται παρά τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι και τοίς Έποκαταστήμασιν αύτής καταθέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια άποδοτέας έν όψει ή έν ώρισμένη προθεσμία επί τόκῳ.

1 1) τοίς 0)0 κατ' έτος διά τās έν όψει άποδοτέα καταθέσεις μέχρι ποσού δρ. 10.000, πέραν δέ τού ποσού τούτου τού τόκου όριζομένου εις 1 τοίς 0)0 κατ' έτος μέχρι 50.000 δραχμών' πέραν δέ τού ποσού τούτου εις 1)2 τοίς 0)0' Αί καταθέσεις αύται γίνονται δεκταί και εις άνοικτόν λογαριασμόν παραδιδόμενου τῷ καταθέτη βιβλιαρίου λογα-ριασμού και βιβλιαρίου έπιταγῶν.

2 2) τας 0)0 κατ' έτος διά τās καταθέσεις άποδοτέας μετά έξ μίνινας τουλάχιστον.

2 1)2 τοίς 0)0 κατ' έτος διά τās καταθέσεις τās άπο-δοτέας μετά έν έτος τουλάχιστον.

3 τοίς 0)0 κατ' έτος διά τās καταθέσεις τās άποδοτέας μετά δύο έτη τουλάχιστον.

3 1 2 τοίς 0)0 κατ' έτος διά τās καταθέσεις τās άποδο-τέας μετά τέσσερα έτη τουλάχιστον.

4 τοίς 0)0 κατ' έτος διά τās καταθέσεις τās άποδοτέας μετά πέντε έτη τουλάχιστον ως και διά τās πέραν τών πέντε έτων ή τās διαρκεί.

Καταθέσεις εις χρυσόν

Δέχεται έτι έντόκους καταθέσεις εις χρυσόν, ήτοι εις φράγκα και λίρας Αγγλίας, άποδοτέας έν ώρισμένη προ-θεσμια ή διαρκείς επί τόκῳ.

1 1)2 τοίς 0)0 κατ' έτος διά καταθέσεις 6 μηνῶν τουλλάχ.

2 0)0 » » » » » » 1 έτους »

2 1)2 » » » » » » 2 έτων »

3 0)0 » » » » » » 4 » »

4 0)0 » » » » » » 5 » »

Αί όμολογια τών έντόκων καταθέσεων εκδίδονται κατ' έκλογήν τού καταθέτου όνομαστικά ή άνόωνμοι.

Τό κεφάλαιον και οι τόκοι όμολογιῶν πληρώνονται παρά τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι και τῇ κίτῃσει τού κατα-θέτου έν τοίς Έποκαταστήμασι τής Τραπεζης εις τό αυτό νόμισμα.

Έπὸ τήν Έψηλὴν προεδρίαν τής Α. Μ. του Βασιλέως

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ. Εϊδικαί σχολαί άνωτέρων τεχνικῶν σπου-δῶν : ΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΗΚΙ, ΓΕΩΡΓΙΚΗ, ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΗ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ. Φοίτησις διε-τής. Γίνονται δεκταί και μαθήτριοι. Έγγραφαί από τής 20 Αύγουστου. Μαθήματα από τής 15 Σεπτεμβρίου. Γραφεία Ακαδημίας και Δελτίου επί τής πλατείας Κάνιγγος. Τά διδάκτρα ήλαττώθησαν εις τό 1)3 κκεδόν, πρὸς ένίσχυσιν τών τεχνικῶν σπουδῶν. Όδηγός παρέχεται δωρεάν τῷ αι-τούντι.